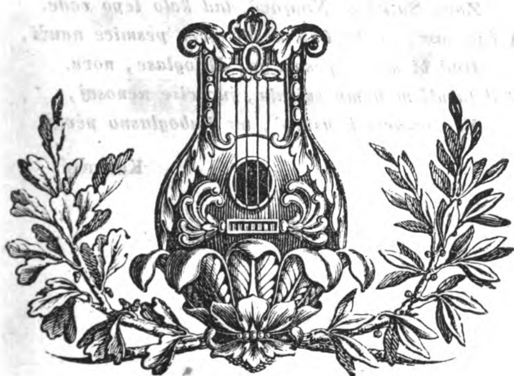
STĚPANA MARJANOVIĆA,

Brodjanina:

VITIE,

KNJIGA II.

U PETČUHU.

Tiskom biskupske tiskarne.

1839.

— *Slušati sviralu olovom, Miloglase zalitu*
Bělim, biva meni većje veselje mnogo.
Kad zapěvaš uz nju ledenog kod vrutka volarskog,
Znaš Satiri s' Nimfam', tad kolo lěpo vode.
A čuo sam, da te Pan něgdě nove pěsmice nauči,
Rad bi slušat pěsmu ja, Miloglase, novu.
Pod tašuljem němu sviralu, jur više nenosaj,
Već prinesi k ustam', ter ljuboglasno pěvaj.

Katančić.

VITIE.

Knjiga II.

Mojim vitiam.

U dalek svět već putujte,
Al vas molim, neludujte! —
Ako bi gdě koi bio,
Našast, da bi vas kudio,
Sve primite dobre volje,
I recite: „Čini bolje"!

MOJEMU STVORITELJU,
mojoj i duši.

Srěćan! Triputa je srěćan, Bože,
Duh moj! jer te vrědno slavit može;
I jer bo te, Stvoritelju! slavi,
Život veće ovd' uživa pravi.

Tko je jošte ovd' na světu bio,
Da lěpotom bi te nadvisio? —
Sa velikolěpjem tvojim, Bože!
Gdě je onaj, tko se měrit može? —

Ti si, ti sam onaj, Stvoritelju!
Koi serdca moga sitiš želju;
Ti si onaj, za kim duša moja
Neprestance teži bez pokoja.

Od tebe se jedinoga, Bože!
Da lěpotu imaš, kazat može;
Ti velikolěpje, diku, slavu,
Da imadeš, reć se može, pravu. —

Kako vilne ond' morske obale
Vode tišću, da s' neb' izliale,
Tako i ti, moćni Stvoritelju!
Dušu moju deržiš u veselju.

Ti si blažen, al ne za se samo,
Neg mi dušu i u raju tamo
Poslě kratkog ovoga života,
Tvoja gleda spasiti dobrota. —

Blago tebi dakle, dušo moja,
Što je sverha ovdě ova tvoja,
Da za kratkog života ovoga
Slavit možeš Stvoritelja tvoga!

Glej! već ovdě svakog dragog danka,
Kroz maglu ga vidjaš bez prestanka,
Dokle jednoč srěću neš imati
Licem moć ga u lice gledati.

BLAŽENOST U LJUBAVI.

Blažen! blažen! komu godi
Ovdě — život još pravi,
I za sobom kog svud vodi
Ruka čiste ljubavi;

Onog niti sjajne krune
Mogu kada dražiti,
Niti zlatom kese pune
Ikad k sebi vabiti. —

Sad ga istom sunce grije,
Tja tam do večernice,
Sad mu měsec srebro lije
Do prejasne zornice.

Sad mu bolje hrana godi
Po kitnjastih dolicah;
Sad plodnie grozdje rodi
U zelenih goricah.

Neprestance u ovima —
Mile majke naravi
Stvarma — ljubno gleda svima,
Stope prave ljubavi.

Na putu mu svud stazicu
Daje, koja j' najkratja;
A kod kuće kolěbicu
U palaču obratja.

Koi bi mu — nejma sata.
Posal težak činio,
Il njegovog kod zanata
Ledja kada znojio;

Ljubav bo ga čini kruta,
Ljubav moć mu donaša;
I sama se višeputah
Za motiku još maša.

Svakim jutrom na nožicu
Poljúbcem ga dobiva,
A večerom u ložnicu
Gerleći ga poziva.

Sve je nuz njú boljé, sladjé,
Sve je vazda milie;
Pa pokraj njé tako kad je,
Vrědna hvale zar nije?

Dajte ludom' zlato tamo,
Nek ga daljé još draži;
Što mu hasni? — kada samo
Čista ljúbav ovd' blaži.

Samo ona? — Tako, tako!
Ovd' nas blaži, i gore, —
I blago nam daje svako,
Što sve zlato nemore.

Blažen! blažen! komu godi
Ovdě — život još pravi,
I za sobom kog syud vodi
Ruka čiste ljúbavi!

MOJA

zimska pěsma.

Šume, hladnom rukom, zima
Sve ogoli do grane,
I hodèće izabrane
Svim goricam pootima.
Verstobojno poljah cvětje,
Koje cvate u prolětje:
Bělo, plavo i rumeno
Već je sněgom pokriveno.

Vendar tužne sad pèsmice
Nečekajte od mene,
Jerbo cvětak da vehne,
Jedno blago neda lice:

Oka cerna je zenica,
Dlakotanka obervica,
Obraznjače orumene,
A ustnice koralene.

Nij mi brige u dolici,
Za kosovo ćokčanje,
Nit slavuljsko jocanje
U zelenoj šikarici;
Niti marim za ševice
Pěvajuće gor — pěsmice,
Kad mi moja odabrana
Lěpše pěva sa svih stranah.

Jošte celov, kad s ustnicah —
Njejnih primam cervenih,
Kako biva tad meni,
Kazat nezna rěčica; —
Nit mi ćrešnje, nit jagode
Lětne tako milo gode; —
U njoj imam ja prolětje,
U njoj, u njoj — sve cvětje!

UZDASI NELJÚBLJÉNOGA.

Zar ti nijsi svem stvorenju,
Jednu měru u ljúbljenju
Poklonila, naravi? —
Zašto sam sám zaboravljen,
I od světa zaostavljen?
Daj mi uzrok tog pravi!

Gdě je zvěrka u šumici,
Gdě ribica u vodici,
Neljúbljena kad bila?
U vozduhu gdě je ptica,
Gdě na travki gusěnica
Još za dragim tužila?
Vaj! u zraku, šumi, vodi,
Stvor si svaki něžno godi,

I ljubljeno sdružuje;
Samo moje zapuštjeno,
Od nikoga neljubljeno
Serdce, gorko tuguje!

Ljubovničkog stanja moga,
Kukavnog i žalostnoga,
Sladki plod mi nezrije;
Jer mi manjka ljubav medna,
Koju mi, vaj! samo *jedna*
Pokloniti umie.

LJUBOVNIK SVOJOJ LJUBOVCI,

(na dan rodjenja njezinoga.)

Primi, Kato, čiste svake
Želje moga serdašca!
Čiste, kao jasne zrake
Blagodarnog sunašca.
Zlata, blaga,
Moja draga!
Dat ti nemogu;
Nego žice jasne
I pěsmice glasne,
Primi u slogu!

U sprovodu mnogih lětah,
Zdrava zemlju gazila;
A po vodi ovd' — na světu,
Srěćno vazda brodila!
Nek ti bdiju,
Srebro liju,
Mračna blědila.
Krěpka mladost draga,
Žitka radost blaga,
Věrna ti bila.

U jutro te kukuričuć
Jasno kokot nek budi;
A u veče slavka fićuć,
Miloljubno snom nudi;
Cvět ti cvao
Neopao
Za tvog života.
Osim toga běla
Cvala tvoga těla
Vazda lěpota.

Nek se topljen kao rosom
Ljiljan, stoput još slavi
Danak ovaj, s tvojom kosom
Srebrobojnom na glavi:

Tad ju sinci
Neka s vincih
Kite, radostni;
A unuci strunom,
Praunuci krunom
Diče, ponosni!

ŽELJE.

(prevod iz Zagrebskih nèmačkih novinah.)

O, da čarat uměm, mila!
Tad bi mi svud sréća vrila.
Niti blago, nit prestolje,
Nit življenje ikad bolje, —
Nego kuću nuz lozicu,
Bistro vrělo, i ružicu,
Nastojao bi imati,
O, da samo znam čarati!

Ipak takva čem' kućica,
Bistro vrělo i ružica? —
I kolěbka tajna, prosta,
Biti će nam dobra dosta:

Nek se u njoj tverdje ležka,
Nij nevolja oto težka;
Ljubav nezna izbirati.
O, da samo znam čarati!

Ali čem' i kolěbica,
Od živućih daljna lica? —
Samo nek s' ljubovca ima,
Čije serdce da neďrima; —
I najmanji listak more
Tad — sěgurne dat zastore;
Ljubav zna se sakrivati.
O, da samo znam čarati! —

Al što ovo buncah prie? —
Ja bi čaro najmudrie;
Samo čarat da b' umio,
Gerleć bi te obljubio,
I celovah kratke slasti,
Kad bi moje bilo vlasti,
Stvorio bi u jednoga
Věkověto — medenoga. —

RASTANAK.

U skerletu obučena
Zora — puca, nečuvena;
Pěsme dragog složno ore
S odděleńja tužne gore.
A njeg've ljubovce oče,
Od žalosti suze toče;
I deržeći cvět u ruci,
Ovo veli jocajući:
„Kad će dragom srěćni minut
„Iz rumene zore sinut?"

Poldne jarom vrělom siva,
A s děvčinog veće liva
Lica bělorumenoga
Rěka znoja cerljenoga.
Jošte, dragi gdě tuguje,
Na tužnoj se gori čuje;

I gledajuć, gdě opada
Cvět životni, pita sada:
„Kad će dragom srěćni minut
„Iz sunčanog poldna sinut?"

Sunašce se već nagniva,
I sumračni večer biva:
Děvojčica „*vaj!*" vapie,
I věnčiće smertne vije.
Na rastanka tužnoj gori
Pěsma dragog već neori,
Nego glasak ovaj samo
Turobni se čuje tamo:
„Neće dragom srěćni minut
„Iz večera mračnog sinut!"

Polunoćje nebo gizda
S milionom jasnih zvizdah;
Ljubovca mu obilnie
Suze lěva, nego prie:
I sad čuje, gděno ore
Dragog pěsme s neba gore,
Na radosti kud ju nove
I postojne k sebi zove:
„Hodi! gdě će nas sastanak,
„Razsladiti věčnji danak!"

SUPRUG SUPRUGI.

(na novu godinu.)

Znaš, što ću ti, serdce moje!
Želit ove godine? —
One, koje dosad tvoje
Nebiahu promine:

Iz tvog těla, da izpuštjaš
Grižnju, zlobu premnogu,
I u njega da upuštjaš
Mir, jedinstvo i slogu.

Ljubav — k tomu kamenitom
Želim serdcu tvom — vruću,
Da mi stane jadovitom
Rukom gibat već kuću.

Štedenje ti izručujem
U imanju našemu,
Po tvomu se da nerujem
Već gizdanju vražjemu.

I kad bude sve što rekoh,
Onda — slušaj što velim:
Da bi mili darak steko
U mom braku, još želim

Sinka skoro, želje nove,
I mom serdcu ponude,
Al ne, da me *otcem* zove
Samo, — i moj da bude.

S a n k a.

(*polag Höltya.*)

Sanjah: da sam ptica bio,
I u njejno — milo,
Iznenada doletio
Děvičansko krilo;
Da sam zatim na ručicu
Skakutnuo bělu,
I na persih maramicu
Prokljuvao cělu.

Potlě da sam na nje plavu
Kosu se bacio,
I njezinu - pojeć, slavu,
Světu navěstio,

Tada kano ptica brižna —
    Slavit ju prestadoh,
Pa u njejna nědra snižna
    Na konak se dadoh.

O! koje mi ovd' sladkosti
    Serdašce nekuša?
Koje more od radosti
    Neoćuti duša? —
Nij najt moći takve dične
    Postelje u blizu,
Nejma njojzi ne prilične,
    Ni u paradizu. — —

Prebirat na liri [1]) tada
    Poče mi nuz uho,
Na što sam se iznenada
    Iz tog — sna preznuo.
Priateljski plavim okom,
    Počne me gledati,
I od meda sladje skokom
    Celove davati.

Najposlě za ljubav otu
    Viš nje sam treptio,
I radostno nje lěpotu
    Kreljutmi hladio. —

Bi l' dan, bi l' noć, bi kada to,
Nek — tko znade, sudi,
Ele ja se berzo na to
Iza sna probudih.

SLAVKI.

Sa serdčikne cvětne grane,
Prestani već izabrane
Tvoje pěsme popěvati,
I iz gerla sveg jocati,
Slavko mila!
Da mi nebi dragu moju,
Speću pod njom u pokoju,
Kako prě, neg što od svoga
Sanku sverši ljubljenoga,
Probudila. —

Idji tamo u šumice,
I zelene šikarice,

Gdě te, kad ćeš popěvati,
Nitko neće proklinjati;
Tamo pridji!
Djipći, skakći okol tvoga
Gnjezdanca premilenoga,
Pa poljubce vas dan dugi
Tvojoj věrnoj daji drugi;
Idji idji!! —

ISTINA JE.

Što je ovdě lěpše, bolje,
Neg kad cvětjem plodi polje;
Kad, utljiva bilja klije,
Potok kad žuboreć lije;
Il nišuć se na grančicah
Vitkih, slavulj, pěva, ptica? —

Al je vendar lěpše, bolje,
Vidět děvku dobre volje,
Čije mlado, bělo lice,
Obstiraju sve ružice. —
Vertla blagost zar volimo? —
Il nju vidět nehitimo? — — —

PRIATELJ PRIATELJU,

koi se je u jednu lěpu ladansku děvojku zuljubio.

(polag Höltya.)

Ne sit ancillae tibi amor pudori.
Horatius.

Što? — Tà ti se zbilja stidiš
Tvoju Katu ljubiti?
Zar iz oka nje nevidiš
Krěpost kresno ziriti?

Priatelju, věruj Bogu!
Sve je vrědna ljubavi.
I to ti još kazat mogu,
Da ju cěli svět slavi.

Roda nejma, istina je,
Nejma pune kesice,
Al da nije lěpa, taje
Samo tužne slěpice.

Nij u ruhu svilenomu, —
Niti kinčem kitjena,
Al je vendar i u svomu —
Jednostavnom poštena.

Nezna hodit po umětnom
Običaju gradskomu,
Al je svakom i nesetnom
Věšta poslu ženskomu.

Tek ju bělom zorom zovne
Zvono, tkati tkanice:
Pa duhovne il světovne
Pěva tada Pěsmice.

Tanko prede, krasno šije,
Zlatom veze otarke;
Na licu joj Svibanj klije,
Pa koje bi još darke? —

Varoškinja kad ju vidi
Ista, ovo pridaje:
(Premako se sama stidi),
„Istina je, lěpa je!" —

I sam, — kad bi mogo iti
Deržat, sbirku děvicah,
Morala bi moja biti,
Tvoja lěpa Katica.

NJEGOVOJ KATICI.

(Na mertvilu.)

(polag Hőltya)

Hunc ejulatum, quem gemis, cuncti gemunt.
Seneca.

Tumno i žalostno zvona zveče,
Iz očiuh svima suza teče.
Otci plaču, matere, dětčica,
I nesetna selca děvojčica;
Rakokopac halat svoj u šaku
Uzam, hladnu ode kopat raku.

U cernini tamnoj obučena,
A pokrovom bělim pokrivena,
Na mertvilu leži sad Katica,
Cělog selca prejasna zvězdica,
Otca svoga starog, sladke želje,
Tužne majke radost i veselje.

Već bez duše skup k njoj drugah leti,
Nij im više kolo na pameti:
Okol lěsa rosnim okom stoje,
Smertni věnac poplićuć, se znoje:
Stavljaju ga na njezinu plavu —
Vrědnu, krotku, ljubeznivu glavu.

Aj! još takve majka nij rodila,
Nij rodila, nit je odgojila,
Koja bi me tako kad suziti,
I plakati mogla učiniti,
Ko ta vrědna spola svoga, sada
Učini me tužit, iznenada.

Ko angjelak stojaše kod svoga
Stada bělog, vuneno — krotkoga. —
Livada bi njezino rešenje,
A rosica djundjerno perstenje;
Ružom se je samo ponosila,
Koja joj je grud bělu kitila.

Lepezlo joj bi zefirno krilo,
A hodělo jednostavno milo;
Tamo joj je stan sěvnica bila,
I na město palače služila;
U česmicah ovd' je ugledala,
Ond' na zdencu bojice imala.

*

Dobrostivost, čednost, kudgod hodi,
Za stopama svojim' svuda vodi;
Serafinska — koju je upila
Još dok ju je rodica dojila,
Nevinost, ju nikad u ljubavi,
Kod nijednog družtva, neostavi.

Mnogi mladič sernja okom kresnim
Za bajicam' njezinim' udesnim',
Al nijedan u stanju nebiše'
Něžno serdce njejno ganut više
Osim samo priatelja moga,
Ljubovnika njejnog ljubljenoga.

Osim moga Gjurgja: (!) — komu cvětje
Za grud ljubno tače u prolětje;
Kom' je okol škriljaka vezala
Lěpše stuške koje je imala;
S kim o žětvi kod sunca žestine
Za kerstacih traži hladovine.

Kad o žetvi idjahu u polje,
Sve za rukom idja tada bolje:
Hitro čini Kata rěz za rězom,
Moj priatelj u čas vez za vezom;
I u berzo klasi versti svake,
Stvoriše se nuz njih u sternjake.

O sumračju doma idjuć s děla,
Zlatokosni věnčac, kog je plěla
Momu Gjurgju ova pokojnica,
Mila něgda njegova ljubica,
Nosio je u sprovodu pravih
Žeteočkih pěsmicah, na glavi.

Mogućnia od istoga raja,
Bi mu njeg've lěpe Kate baja;
Ona mu bi misal cělog danka,
Ona samo dugih noćih sanka.
O! njih dvoje ljubiše se kako,
Angjeli se težko ljube tako.

Gjurgje! Gjurgje! — Zovna tumno zveče,
A popěvke smertne tužno ječe. —
Sprovod stupa, korak za korakom,
Poše věјat vide se na svakom;
U njem idje, pred lěsom, děvica,
Smertni věnčac noseć u ručicah.

Prinemožna za lěsom poklica
Od žalosti, Gjurgjeva nožica;
Knjigu lěvom svojom derži pěsnu,
A běl rubčić poprimi u desnu,
Pa biserne suze s lica svoga —
Neprestance briše si, plačnoga.

Krotka dušo! tudě sade budi,
Dok te trubja božja neprobudi! —
O sumračju svakom, slavko, tuži,
I žalostne viš nje pěsme duži,
Da se kroz, sva razglasi stolětja,
Da tud vehne blagost rajskog cvětjah! —

MĚSECU.

(Gjuragj, u proletje.)

O sors acerba et dura! —

Seneca.

Što ziriš tako amo
Kroz granje, měseče!
Gděno — tvom něgda samo
Drugu ravak teče?
Zastri, zastri sad lice
Tvoje srebrobojno,
Ime bo je Katice
Moje već pokojno!

Sjaj slobodno otišje,
A ne sjajno tako,
Jer me najti neš više
Š njom u sěni lahko! —

Vaj! Sve nek se iz kože
Tužeć metjem dověk,
Nijedan joj nemože
Vratit život čověk!

PRIPORUKA.

Priatelji! kad mi danak svane:
Da me s ovog světa jur nestane;
Jedino mi ovo učinite:
Za oltar mi liru oběsite,
Gdě na stěni mnoge primínjene
Děvke, smertni věnac tužno vehne;

Nek cerkvenjak putniku dokaže,
Da se kadkad sama od seb' slaže,
Pa iz tiha, da ko zvuk pčelicah,
Na poštenje udara děvicah,
Tako, da se svi věnci gibati,
I radostno vidjaju pleškati.

ILIRSKIM RODITELJEM.

Velika je dužnost vaša,
Roditelji moji! —
Ona izmedj drugih pašah
U ovome stoji:

Dětcu vašu nemazite,
Neg ih rano, taki
U dětinstvu naučite
Činit poso svaki.

Blago vami! ako znaju
Kazati vam, prave, —
Svih mudrostih da imaju
U serdcu uprave.

Blago vami! kažu l' ovo:
  Svih mudrostih: *svoga* —
Da je pervo mudro slovo,
  Bojati se Boga. —

Ta, kako se razvijati
  Razum im spazite,
Děla božja promatrati
  Učit ih počnite.

Ono, što ih naučite
  O věčnjemu Bogu,
Takojer i nastojite,
  Da razumět mogu!

Nastojte se marno brinit
  Za njihovo tělo,
Al za duh to njihov činit,
  Nek vam je sve dělo!

U vaših, (dobro se kaže,
  Da) ovd' rukuh stoji
Dobro il zlo dětce vaše,
  Roditelji moji!

Zato dajte im svakoju
  Prigodu braniti,
Po kojoj b' nevinost svoju
  Mogli izgubiti,

Gledte v serdcu njihovomu
Zlo sěme daviti,
Da bi rano Bogu svomu
Dragi mogli biti.

Učite ih po putovih
Da krěpostnih hode,
I po dobrih da poslovih
Bogu svom ugode.

Mislite si vazda, — kako
Na letenje pticu,
Da na poso stvori tako
I vašu dětčicu.

Iz vaših će jednoč rukuh
Věčnji ih tražiti;
I činiste l' to, — će muku
Vašu nadariti.

Nebo ćete skupa š njimi
Za platu primiti,
Gdě ćete ga sa svetimi
Moć navěk hvaliti.

ILIRSKIM RODITELJEM,

koji dobru dětcu imadu.

Vi, vi, koji jur znadete,
Da dětčicu imadete,
Koja se svog Boga boje,
I na poso marni stoje
Bio on kakvi mu drago,
Blago vami! stoput blago! !

Radujte se vašoj sreći,
Koju ste si dali steći; —
Radujte se, nit činite,
Da onoga nehvalite,
Koi vas je š njimi bio
U mladosti nadario!

Hvala! Věčnjem hvala Bogu!
(U ovom ću reći slogu)
Što ste tako srěćni bili,
Da ste dětcu odgojili:
Za hram ude bez sve mane,
A za nebo gor gradjane.

Pridstav vašeg je veselja,
Po čem vam se puni želja,
Dar i poklon gor onoga
Gospodina svamogoga:
Ovo vazda razmišljajte,
I hvalu mu za to dajte!

Kad s sinovmi kćerce vaše
Pogledate takve paše
Odabirat, i činiti,
Što će im kad koristiti;
Radost koja tad ima li,
Koju nebi uživali? —

Zar vam suze radostnice
Necure uz vedro lice,
Kad vidite, da vam kćeri
Neizhode o večeri,
A sinovi po božjima
Da prohode putovima?

Vi, vi, koji jur znadete,
Da dětčicu imadete,
Koja se svog Boga boje,
I na poso marni stoje
Bio on kakvi mu drago,
Blago vami! stoput blago! !

ILIRI

svojemu vladaru.

Velikog austrijskog sina,
  Ferdinanda Cesara,
Blagoslov, daj, da z visinah
  Tvojih, Bože, dogara!
Dol zrij, pa u onom kipu,
  Kog mu dade tva ruka,
Daruj, da na srěću lipu
  Dugo živi svog puka!

Sverhu njeg i njeg'vog dvora
  Izlij tvoje darove!
Šilji svete tvojih korah
  Na njegove putove!
Istinů, i světlost pravah,
  Štono š njim bi narasti,
U njegovih, daj, deržavah
  Plodonosno još cvasti!

Na njegovu vrědnu glavu
  Lovor věnac postavi!
Čini, nek si rat na slavu,
  Kano mira šćit davi!
Dopusti mu, kad nezgodnom
  Holujom svět popriti,
Ko zornici, rosom plodnom,
  Světlostju ga topiti!

Blagi mir nek svuda vlada,
  Žezlo tiho gdě diže;
Neka ljubav puka rada
  K prestolu mu dostiže:
I okol njeg nek svi slože
  Strune svojih citarah,
Pa nek poje: „*Živi Bože*
  Ferdinanda *Cesara*"!!!

PRIVLAKA SVOJEMU MARKU. [2)]

Prozri već, světli danu!
Budne su na stanu
Nimfe domorodkinje,
Slavonke Brodkinje!
Zorno pěvca orenje
Pěva: „Ustanite,
Ter Marku na poštenje
Pěsmice složite!"

Daj skoro vidět lice,
Pa naše strunice
Poboji na liramami
S tvojim' pervinamami!

Znaj bo, da nam odiše
U serdcu zadosti
Ime tvoje, i višje,
Neg svake radosti.

Sve, sve, — samo još sjajne
Za sada otajne
Obličja tvoga zrake
Manſkaju prejake,
Čini veće, nek sinu,
Nek jasnost hitaju,
Da čekanſa uminu,
Gledanja pěvaju! —

Evo ih! — Cvět već vedra
Širi svoja nědra;
Rosa kao dſundſ blěska,
Treptećih na lěskah.
Hilſada već pojećih
Ptičakah u zraku,
Miloljubno cverčeći,
Pěsmu slaže svaku.

Dakle već dojde Marko
Željni kao jarko;
Dakle k domorodcima
Dojde već svojima?! —

Varoši i gradovi
Kapie dvojuju,
A puci mu njegovi
Serdašca žertvuju.

Kud idje, svud ga slave,
Svud si kite glave;
Svud svetačno stupaju,
I složno pěvaju:
„Unuče, živ nam bio,
Jerbo si dobrota!
Zdravja se nanosio
Tvog vrědnog života!!"

Kom' se puci gibate,
Kom' li se klanjate?
Kog, varoši, primate,
Tere pozdravljate?
Kom' sviuh serdce vrije?
I bez domišljenja
Kom', gradovi, kapie
Otvorate bdenja? —

Nadvisite strunice,
I naše pěsmice,
Veselje Slavonie
I Teutonie!

Pěvajte mu sestrice,
Glasnie! vredno je
Da prebiramo strunice,
On Čolić naš bo je!

Kom skupa domovina
Bi još u godinah
Mlěkoduhnog dětinstva,
I cvětnog mladinstva;
Tko otac'h i materah
Pun bi, prě neg lice
Bradicom se obstera,
Rod je naše ditce.

A čověk? — Tko general?
Vlastelin? feldmaršal
Tko? i otajnik tko je?
Čolić Marko to je.
U gradu Varadinu,
Kog znate obnaša
Da bojničku jedinu
Vlast, loza je naša.

Kog štuju Gradiškani,
I š njimi Brodjani,
Kog Krajna Varadina
Zna svog gospodina,

Tko bojnikom Titelja
Zakone izdaje:
Taj je taj naša želja,
Vrědni sin naš taj je.

Puci! na kom gledate
Mač, pervaze zlate,
Vitežtvo se blěskati,
I perje vějati,
Kog jatomce svud prati
Skup stolnih bojnikah,
Za podveržnost kazati:
Taj je naša dika.

Kog vidjate vrěmenom
U domu svetjenom
Ponizno svomu Bogu
Pregibati nogu;
Koga željom želite,
Poglavar da vaš je,
Il barem njemu dite
Prilično: taj naš je.

Naš je! — Tako je, tako,
O srěćna Privlako!!! —
Kog něgda něžno zibka,
Sad je vlade šibka.

Od otca stotinika
Pet nam bratje goji,
Svi pet su slavna dika
Domorodac'h svojih:

Tri dade generala:
Laitnant — feldmaršala,
Brigadu u Pančovu,
I slavnu Mantovu;
Dva opet iz tvog krila,
Stolnih poglavarah. [3])
Da obnašaju dila,
Čini vlast cesara.

Tako je. — Liro, glasi,
Pa veselje pasi
Slavonska domovino,
I Brodska Kraino!
Glasi, glasi oholo,
I popěvaj prave,
Děvno Privlačko kolo,
Tvoga Marka slave!

Al što, što? Sve svih neka
Pěvac'h ori jeka
Tvojih, o Slavonio,
I Teutonio!

Vazda mu nesnovane
Ostaju vrědnosti;
Serdašca samo hrane
Kušaju sladkosti,

Miloga tvog naroda,
Slavnog ovog goda,
Budi i zovi svako,
Ugledna Privlako
Da Vindobonu slavi,
Što svojimi svoga
Poglavara postavi,
Serdcem predobroga.

Pohiti u baščice,
I lovra šumice;
Cvět zvani „*nevehn*" beri,
I staze mu steri;
Vij věnce od lovora,
I navěsti slavu
Kruneć mû u tvojih dvorah
Srebrobojnu glavu!

Sad mu se poklonite,
I glas vaš dignite,
Vičuć složno: „*Živio!*
Živ nam dugo bio!

Živio Bogu, caru,
Živio tvojima,
Živio domovini,
Dugo! Dugo!! Dugo!!!

MOJA

a) Prolětna pěsma.

Nemoj dulje, planino, cviliti,
Niti, šumo, ko dosad tužiti;
Svuci s' sebe, dolico, cerninu,
Pa obuci radostnu bělinu,
Jer se draga narav majka trudi,
Da na lěpši život se probudi.

Pervorodni sin vrěmenah veće
Dulje ležat u snu mertvom neće,
Neg te želi skoro pohoditi,
Zato pirno nastoj se kititi,
Pa pred' njega beržebolje hiti,
Da ga možeš dostojno primiti!

Pramalětje, pramalětje ide,
Stope mu se svuda veće vide, —

Pramalětje, — poslano od svoga
Gospodara vele velikoga, —
Pramalětje, — kog znam da iz svega
Željno čekaš serdašca tvojega.

I to činiš iz uzrokah pravih,
Mila moja brižljiva naravi!
Tà mladost je obličje njegovo,
A směh — druga nebesa gotovo.
Kud s nogama on svojima stiže,
Tudě sve se na nov život diže:

Gora vedra ko tverdina — biva,
Šuma ruho zeleno dobiva,
Cvětjem milim odiše dolica,
Viš nje sladko popěva ševica,
Iz košnjice pčelice izlaze,
I med s' cvěta na cvět leteć, traže.

Od veselja slavke glasak daju
Pěvajući u zelenom gaju;
U dvojnicu čobančad se mlada
Čuje svirat kod svog krotkog stada;
A što žive, što se giba, miče,
Sve radostno: „*hvala Bogu!*" viče. —

O kako je i gor — i dol — sada
Jur postalo lěpo iznenada!

*

Tako lěpo, da je dol s' planinah
Pogledati velika milina;
Tako, — ko kad stvorena si bila,
I tvog bitja pervi dan slavila.

Prie něgdě stvor světa ovoga
Nedà glasa čut svog pěsmenoga,
Ako morda kojegod dušice
Iz gděkoje proste kolěbice
Koi uzdas i zahvalnost gore
U nebeske neuzleti dvore.

Kako tužan bi mir ovaj prie,
Neg s' prolětje ukazalo nije!
Al sad su ti već pripravne žice
Svamogućstvu slagati pěsmice:
Onom, čiji duh sve poživuje,
I na novi život probudjuje.

Slavka budna, žurna prepelica,
I pitoma š njimi lastavica,
Puna svake radosti, iz svoga
Groba na van izlazi zimskoga,
Pa glasnie, neg ikoja děva
Na poštenje svom Bogu popěva.

Sada milo od pěsmicah ore
Šume, gaji, doline i gore,

Pa i mene po svom radostnomu
Pozivaju orenju otomu,
Da s' i moje strunice, o Bože,
Na poštenje tvom imenu slože!

Ti žar suncu svakog daješ lěta,
A krasoti najskuplji kinč světa;
Što sve tvoja otčinska dobrota,
Za veselje puno mog života
Stvori, vlada, čuva, uzderžaje,
I uzraštjaj svog vrěmena daje. —

Daj pěsmama našim duh! govore
Vrělo, potok, rěka, širno more:
Ono, — što mi bistro dokazuje,
I podpuno jurve uvěruje,
Da sam i ja kan' tvoje stvorenje
Dužan pěvat tebi na poštenje.

Jest, — tako je, to je sverha moja,
Na oto me volja stvori tvoja:
Da te slaveć ovd' uzveličajem,
Diku, hvalu, i poštenje dajem;
Zato si me, kad si me stvorio,
Sverh stvorenja svakog uzvisio.

Ti si ćuti dodo mojoj duši,
I to samo ne s očima uši,

Nego si mi još i š njima bio
Milostivo razum podělio.
Vrědno dakle i dostojno biva,
Da te duh moj vazda uzvisiva.

Al kako ću ja to moć sirota,
Ako tva me nekrěpi dobrota?
Ako na pup cvětje nedaš cvasti,
A na cvětje plod mileni rasti,
Da do struka sve tada sazrije,
Kada vrěme od žetve prispije?

Dopusti mi dakle, (možeš bo činiti)
Pupom ovdě, — a i cvětom biti;
Dopusti mi onim plodom rasti,
Koi će se teb', Bože! dopasti,
Da me, kad žet zadnji dan izajdeš,
Za žitnicu tvoju vrědna najdeš!

---

b) Lětna.

Dobrostive već naravi
Majke krilo rodi,
Zato liru sad si pravi,
Světu! i ugodi:

Ter onom na slavu hiti
  Pěvat iz sveg gerla,
Čija to bi učiniti
  Kadra, ruka verla!

Okol seb' ded gledaj sada, —
  I božje dobrote
Koje neš moć iznenada
  Viděti lěpote? —

Ovd' ćeš vidět od zefira
  Zlatni klas treptiti;
Ond' na granah čut bez mira
  Šumski list šuštiti.

U košnjícu ovd' ćeš pčele
  Vidět med nositi;
Ond' marljíve kosce vele
  Livade kositi.

Ond' ćeš vidět naširoko
  Runjo stado pasti;
A svud, kudgod baciš oko,
  Hlěb svakdanji rasti. —

Zrěli klas, glej, kako tamo
Od tereta pada,
I težački britki samo
Serp izčika sada. —

Onaj, koi dědom tvojim
Otčinski nagadja,
Blagoslovom sada svojim
I tebe pohadja.

Nigda blago njeg'vog vora
Presahnuti neće:
Kako teče za svog stvora,
Tako i sad teče. —

Blagoslove vašeg Boga
Zahvalno blagujte,
I ko on vas, — ubogoga
I vi nadarujte;

Nek netuži, nek necvili,
Nek suze nelije;
„*Jao meni, Bože mili!*"
Neka nevapie.

Te, bogatci vi, sitite,
I kod děla toga
Vašeg, vazda pomislite:
I on je stvor Boga.

Ovako se nebu godi,
Ovako dopada,
I tko čini to, tog rodi
Polje iznenada.

---

c) Jesenska.

I jeseni evo nama
Blage, tihim korakom,
Koja svojim samo — sama
Pokrěpljuje sve — zrakom!

Perivoji sad kazuju
Plode zrěle svud svoje,
I da ih se već mentuju,
Beržěbolje nastoje.

Miloglasni ptić, u lugu
Gnjezdo svoje ostavi,
Pa odseli, gdě Bog drugu
Za njeg hranu pripravi.

Na terešnih brěžuljcimi
Pudarov se glas čuje,
Kako s pěsmam' radostnimi
Boga svoga poštuje;

Zna bo, da on svaka daje,
Plodom zemlju da kiti,
Da sve brižno uzderžaje
Ovd' na světu, i siti,

Oj čoveče! motri samo,
Koja često čudesa —
Za te, sad ovd', sad onamo
Neděluje s nebesah? —

Bio dětić, mladić, čověk,
Il sreberne děd glave,
Nek ga usta tvoja dověk,
Hvale dajuć, proslave!

I kad stariš, otčinski se
  Za te brinit nestaje;
I kad za te potamni se,
  Utěhu ti dodaje.

Radostno ćeš moć minuti,
  Ako samo naravi
Na tvojih ćeš biti putih —
  Do tvog groba, sin pravi.

I ona će past, — će biti
  Sěme samo bez mane,
Al će lěpša oživiti,
  Kad jar mili nastane.

Tako i ti cvateš lahko
  U vrěmenu i zrijes
Da naskoro kako tako
  K cilju tvojem dospiješ

Budi dakle plodno sěme!
  Klij, zrij, rasti i cvati,
Pa i tebi jarno vrěme
  Sěgurno će nastati! —

d) Zimska.

I na zimi, što se može
Zahvaljujemo ti, Bože!
Ne samo kad narav siva,
Nego kad i mertva biva.

Neka ptica neprebira,
Nek pšenica cvět netira,
Vendar si nam i bez toga
Pripravio dobra mnoga.

Srebrobojno sad hodilo
Reši narav svuda milo;
A sunčane nizke zrake
Kom netvore mite svake?

Kao majke prebrižljive —
Zemlje krěpe svoje njive,
Koje će za jara kliti,
I vrěmenom svět hraniti.

Krěpe, ali tajno, sada, —
Ko krěpostno otac kada
Pervo sěme u něžnima
Hrani sinka svog persima.

Tako dobri ljudi rade;
Neće, — da svět to uznade,
Neg za děla da im tamo
U nebesih, Bog zna samo. —

Nek slavljeno i za zime,
Otče, bude tvoje ime!
Daj, da t' mogu svi dičiti,
I po putu tvom hoditi!

Daj, da svaka već proměna
Nestalnoga ovd' vrěmena,
Na zahvalnost tvoje sine
Pram teb' budi, Gospodine!

OTOČANI. 4)

Ono, što nam, domovino,
Mlěkom dade upiti:
To želimo svi, jedino,
Svemu světu javiti!

Hajde, bratjo, hajde tamo
Na *Izačić* žurno,
Gdě bošnjačko gnjezdo samo
Stanuje, odurno!

Što j' njihova, čusmo, prie
Několiko danah
Izsnovala iz busie
Navada pogana.

Tà, bratjico sladka, mila!
Ta njihova zgoda
Jednoga je pogubila
Od našega roda.

Ogulinac, svět nam kaže,
Naš sušěd taj biše,
Kog čuvajuć noćne straže
Gerdno umoriše. —

Dobro, dobro, mirolomci,
I nevěre ljute!
Poznat ćete več, što momci
Otočanski slute.

Znajte jurve, da britkoga
Vašega hanžara,
Baš ni malo djedjernoga
Nij strah graničara.

Na kopje se posperdljivo
Vaše samo ciri,
A na šarke svejednjivo,
Naučan već, viri.

Neboji se on sverh toga
Ne, „*Allah!*" urlanja,
Niti vašeg sveg množnoga
Bojničkoga stanja.

Nezna on: *„kako je jaki*
Dušmanin?" pitati,
Neg, jedino samo, taki:
„Gdě je?" rad je znati.

On za brata svog, i slavu
Svojih nĕgda starih,
Danas, sjutra l' bilo, glavu
Svoju dat nemari. —

Al baš se nij kod prigode
Ove ni bojati;
Jerbo hrabre, koj' nas vode,
Naša rodi mati.

Derhtji, gordi dušmanine,
Pred nami, sinovma
Vĕrnim, svoje domovine
Hrabrim vitezovma!

Još nas nijsu oni bojni
Dusi ostavili,
Ke smo davno od pokojnih, —
Dĕtinstvom upili.

Mač umĕtno ko junaci
Vodit naučismo
Davno, jošte dok dĕtčaci
Golobradni bismo;

Pa ko ljudi znamo sada
Odolivat sili,
Kakogod su nam někada
Dědovi činili.

Svaki izmedj slavnih naših,
Posebce udara
Na najbolji deset vaših,
I sve ih umara.

Zato, bratjo, sad hajdemo
Žurno taj boj biti,
Da se slavno prě možemo
Doma povratiti! —

Ta — krěpko ih i žestoko,
Kako ih spazimo,
Uzam nišan naš na oko,
Prazkom pozdravimo;

I na ovu kratku, sada
Uru od nevoljah,
Sinut će nam iznenada
Posve kocka bolja:

Neće više Poturici
Na pameti biti
Naše *suhoj* na *granici*
Stražane moriti.

Pade l' koi, svi će njemu
Cvětjem grob sterati;
A ostane l' —, lovor će mu —
Na glavu metati. —

Ako koi medj nam' bude,
Koj će varakati,
Onoga će bez odsude
Zerno ustrěljati.

A koi će strašljiv biti,
Pa se na běg dadę,
Da će ga mač razcěpiti,
Neka dobro znade. — —

Tog nećemo mi *Slovini*
Nikada činiti,
Nit na našoj domovini
Izdajice biti!

Prie, nego korak samo
Natrag povedemo,
S oružjem se medj njih tamo
Gnjevno upletemo. —

Nebude l' to, što smo sada
Svetačno kazali,
I pred svimi odkomada,
Javno obećali,

(Neg nas gazit uzvidite
'To blago jedino,)
A vi nam se osvetite:
Care, domovino!!!

PRAVEDNIK.

Vilius argentum est auro, virtutibus aurum.
Horatius.

Dajte da slavim
    Krěposti vir,
I světu javim
    Pravednog mir!

On je, — gdě bio,
    Sasvime sit:
Radio spio,
    Il htěo bdit.

Bistro poznaje
    Majku narav,
Posluh joj daje
    Razumom zdrav.

Djundj rajski skuplja
    Dokgod je živ;
Vesel postuplja,
    Jer nije kriv.

Naučan sada
    Na život svoj,
Běži od grada,
    Gdě nij pokoj.

O rujnoj zori
    Svoj diže glas
K nebeskoj gori,
    Moleć za nas.

Ob dan svom Bogu,
    Neprojde sat,
U složnom slogu
    Hvalu zna dat.

On se u nebo
    Zaufa sveg,
Da se znade bo
    Brini za njeg.

Pram njemu gleda
    Ponizno kad,
Ništa ga neda
    Pobunit tad.

Sověst mu čista
Nosi umah
Veselja ista
Paradiza.

Suze nelije,
Nit će kad lit,
Vazda se smije,
Ima bo šćit.

Živi bez brige,
Svačemu jak;
Iz svete knjige
Biva krěpak.

Kod silne vladę
Oćutenja,
Razložno znade
Pit veselja.

Čašicu kuša,
Za šalu zna
Njegova duša
Preradostna.

Od tužnog riva
Daleko bol;
Onog hodiva,
Koi je gol.

Jěst da onomu,
    Kog mori glad,
A pit svakomu
    Žednomu — rad. —

Takvog čověka
    Ovdě i gor
S nagradom čeka
    Blaženstva vor.

VESELJU.

Kad veselje naše strune,
Bratjo! žertvu dobije,
Tad znam, da od zlatne krune
Imam blago vrědnie!

U životu mom mi ruku
Priateljski dodaje,
I daveći svaku muku
Na pomoć mi svud staje.

Ono mi donaša volju,
Ono ude ponavlja,
Ono mi za tělo bolju
Haljinicu pripravlja.

Nesrěćan je, kom nij drago, —
Slavu tko mu — nedaje;
Sve nek ima Kreza blago,
Vendar bogac ostaje.

Zato, bratjo! ded veselja
Svake versti ćutite,
I često tog priatelja
Poštovanog tražite;

Pa će svaki reć bez bune,
Što sam reko ja prie:
„Sada znadem da od krune
Imam blago vrědnie!!!"

DUHANŽIA.

Nek se onaj tam jedinom
    Svojom željom, slobodno:
Rujnom ružom i jasminom [5])
    Nasladjuje ugodno;
Moja je jedina hrana
Jedna lula duhana.

Kada ovd', il ondě kuga,
    Vozduh nezdrav popriti,
Il nevolja koja druga
    Blizu mene dohiti:
Tad moj mili duhan pušim,
Da zrak nezdrav zatušim.

Sve bude li, da se kada
        S drugim' i ja razbolim,
Vrača, što će reć nikada,
        Da k men' dojde, nemolim:
Lulicu u usta dajem,
I zdrav mahom postajem.

Je l' mi vrěme dugo biva,
        Duhanom ga ja kratim;
Tare l' me kad briga siva,
        Pušim, da ju propratim;
Još, nemogu l' kad da drimam,
Onda lulu uzimam.

Što je ov svět, pepel — veli,
        Kog mi lula poradja;
A dim, koj se u zrak seli,
        U nebo me sprovadja;
Vatra, koju lula živi,
I duh plodno moj divi.

Lulicom si put otvaram
        Svakom jaru za dana;
Najsladje se razgovaram
        Pri lulici duhana.
Pěvam li vam što po ćudi,
Mnijte, „*lula tom prudi.*"

*

Vi, koji na luli manu
Nastojite viditi,
Nemojte me pri duhanu
Mom, kog dičim, buniti;
Vi pak, koj' se š njim služite,
Ko i ja ga slavite!!!

KRĚPOST.

Neka sav svět na me merzi,
    Nek slobodno na me pljuje,
    Samo nek me Bog nepsuje,
Život oto moj nemersi,
Sve nek sav svět na me merzi.

Vazda mogu vesel biti,
    Sve nek dojdu zlobni ljudi,
    Moraju svi kano hudi
Porugani od men' iti,
A ja ću se veseliti.

Huditi mi ništ nemogu;
    Gledaju l' me obaliti,
    Po tom će me uzvisiti,
Jerbo sam ja věran Bogu,
Zato hudit mi nemogu.

Neka sav svět na me merzi,
 Nek slobodno na me pljuje,
 Samo nek me Bog nepsuje,
Život oto moj nemersi,
Sve nek sav svět na me merzi.

ŽIVOT ČOVĚČANSKI.

Čemerna je kocka ku svět radja,
I čověčje serdašce pogadja:
Cerni oblak jarko sunce krije,
Iz česmicah jad čestoput vrije,
Zvězdice nam radostne zalaze,
Kada sinci na nas jezik plaze.

Što nam hasni ruže mila duhva,
Kad ju tern od naših rukuh čuva? —
Jest, — nebo nas iz daleka pita,
Dojdemo l' k njem' bliže, munje hita;
Dvore gradi himbene u zraku,
Tražimo l' ih, nahodimo raku.

Pervim jutrom, kim na svět stupimo,
Već se groznim' suzami topimo.

Cerv se rodi, i zna vesel biti,
Gdě neumě čověk to činiti;
On padajuć mora prohodati,
Tad znojeć se hlěb svoj dobivati.

Od srěće se nam dost pogovara,
I put, kim se dobiva — otvara,
Al učitelj isti, koj ga dade,
Do verh žbicah na njemu zapade,
Jer sam spazi, da razkošja ova
Samo ćute naštampana slova. —

Kaloper nam naš koprivom biva,
Pěskom demant, koj više nesiva.
Mi mislimo, da radost imamo,
Al ništ drugo neg bol serdca samo,
Jer nam njejno sunce u čas zajde,
Zatim duga žalost vladat najde.

Svakoga nas ovd' čověka cělo
Nesrěćom je napunjeno tělo;
Na čelu se svimi može čtiti,
Da ih nij ništ kadro umiriti.
Sve u srěću — nek ih družtvo metje,
Serdce vendar nju oćutit neće.

Badava se noga za njom skita,
I badava jezik za njom pita,

To j' toliko, kan da se zrak lupa,
Jer se željá u suzami kupa.
Ustne mogu tužeć se kloniti,
Ali duh sit nikad neće biti.

Cerne misli s nami se svud bave,
Ni u snu nas neće da ostave;
Nesrěća je naša bez zatvora
Kano vode silenoga mora,
U kućah je ona vavěk naših,
I nemuči l' danju, noćju plaši.

Nastanu li koje srěćne ure
Sasvim proste od nemirne bure,
Jedva srěće slast do ustah dojde,
Al nas veće pelin gorčit pojde.
Naděja ko s dětcom s nami titra,
Med obeća, a dá pun drob vitra.

O nebesa! dajte već činite,
Pozorišće ovo zaključite.
Nekinite dulje duše naše,
Kada ovdě nejma za njih.paše!
Smert nam dajte, nek se u raj sele
Gdě će srěću dobit, koju žele! —

OSTAVLJENI.

Časi meni mili
    Něgda! gdě ste sada? —
Jer ste ostavili
    Mene iznenada? —
Ljuba moja verla,
Vaj, već je umerla! —

Sad, suze, tecite!
    Vrědna ih je bila;
I světu javite,
    Što mi je činila! —
Javite, da j' moja
Duša bez pokoja!

Što me nij bolilo,
    To me boli sada;
Što je věrno bilo,
    Umrě, eto jada!

A ja sam ostadoh
Ko sirotče mlado.

Běžte, běžte, dani!
    Neću vam živěti,
Kad nemogu rani
    Mojoj lěk doněti.
Joj u svome cvětu
Nij je već na světu!

Ona neće k meni,
    Ja k njoj idjem zato,
Nebi l' ucviljeni
    Glas moj čula: „*zlato!*"
Tè iz dna tamnoga
K seb' zovnula *svoga.* —

Oj ljubovco draga!
    Dulje me nemori,
Neg mi vrata blaga
    Groba svog otvori!
Da v njeg mogu siti,
I tvoj navěk biti!

VITEZ.

Ja ću l' kano vitez tvoje
Spone, Děvo [6]! ljubiti? —
Ne! — Nijsu ih noge moje
Naučile nositi.
Ja ću l' kano vitez tvoje
Spone, Děvo! ljubiti?

Rob u sponah sapet hodi,
Kano vitez ja vladam;
Tad mi samo radost godi,
Kad se boju kom nadam.
Rob u sponah sapet hodi,
Kano vitez ja vladam. — —

Ne! — I vitez pokraj toga
  Može čisto ljubiti,
Jer tim prot seb' nit će Boga,
  Nit čověka dražiti.
Ne! — I vitez pokraj toga
  Može čisto ljubiti.

NEVINOST.

Ništ nij sladje od ljubavi,
Ljubav je moj rajski stan;
Čověk, koi š njom se bavi,
Bozim jeste priličan.
Dva ljubeć se něžno stvora,
Dva s' angjelka reć mogu,
Jer s' njihova šala mora
Dopast ljudem i Bogu.

LASTAVICI.

(polag Anakreona.)

O bunžio mog pokoja,
Ti slobodna lastavico!
Što bi s tobom učinio? —
Hoću li te umoriti?
Tanana očupat krila?
Ili jezik odrězati,
Ko što ljuti *Tereo* [7]) čini?
Jer ti prostit i nemislim. —
Zašt mi svakog dragog jutra,
Prě još, neg se sunce digne,
Uši vriskom napunjuješ?
I tom jošte děvku moju
Ljubljenu od mene mamiš?! —

NĚGDA LJÚBOVNIK.

Ljúbavi! već neću,
Da od teb' što znadem,
Jer sad srěću veću,
Nego prě imadem.
Hodi, prava srěćo! Hodi, dušo moja!
I slast mi daj opet predjašnjeg pokoja!

Što sam od ljúbavi
Imao dosada? —
Bol na duši pravi,
Serdce puno jada.
Hodi, prava srěćo! Hodi, dušo moja!
I slast mi daj opet predjašnjeg pokoja!

Dalje mukah vrilo!
   Dalje od men' perti!
Dalje zla nětilo!
   Dalje tajna smerti!
Hodi, prava srěćo! Hodi, dušo moja!
I slast mi daj opet prědjašnjeg pokoja!

Prě, reć pravo mogu,
   Bolestan sam bio,
A sad, hvala Bogu!
   Sasvim ozdravio.
Hodi, prava srěćo! Hodi, dušo moja!
I slast mi daj opet prědjašnjeg pokoja!

IDI! IDI!!

Krokodilski skote ljúti!
Ta, koja te obliva
Suza, što će? Idi šuti!
Vidim da je lažljiva.
Nećes ne š njom učiniti,
Da ćeš me moć predobiti.

Od mene, nevěro, idi!
Nemogu te da gledam;
Zalud iz ust med ti cidi,
Kad se varat več nedam.
Te medene rěči tvoje
Neganuše serdce moje.

Što? Ono ćeš zar tajiti,
   Šta znam da si činila?
To ti neće ništ hasniti,
   Jer bi vrěme trošila.
Neće više nigda biti,
Da ćeš me moć pomiriti.

Nek ti serdce sad uzdiše
   Duge dane i noći,
Ja ti kažem da ti više
   Ništa neće pomoći.
Idi! Idi kud ti drago,
Ja sam steko drugo blago!! —

U T Ě H A.

Utěši se, dušo moja draga!
Nebesa se za te skerbe blaga,
Koja mogu sjutra jědoviti
Jad i čemer u med pretvoriti.

Samo nek se Bog na te neserdí,
Svět slobodno nek te ozlogerdi;
Nek će pàko protiv tebi biti,
Neće ti moć ništa nahuditi!

Zato goni bol iz serdca tvoga
Na očigled samo ranjenoga;
Križ tvoj težki na rame zaperti,
Pa radostno nosi ga do smerti!

VRĚME.

Što je vrědno naše vrěme,
U komu se sve snuje? —
Parče něčeg, na kom brěme
Světokruga miruje.
Ništa nije kada dojde,
Nit je štogod kada projde.

Ono — daje u naravi
Svakom bitstvu početak,
I takojer njeg'voj slavi
Dat će jednoč sveršetak.
Što je prošlo dokazuje,
A što će bit prorokuje.

Tko ga može, kada projde
    Natrag opet dobiti?
A ranie, tko, da dojde
    Moguć ga je siliti?
Njeg've moći su krěpkie,
Neg kad lětom sunce grije.

Ono — kamen cěpi, para,
    Čelik, gvoždje ništoži;
Zgradu, varoš, grad, obara,
    I na zemlju položi.
Nij još tog rodila mati,
Tko b' mu mogo na put stati.

Blago onom, tko od njega —
    Zna potrěbu činiti,
I dok teče na Věčnjega
    I dojdućnost misliti,
Ovd' već tomu vrěme godi,
A po smerti u raj vodi.

RAZLIKA.

Kažite mi, što će ovdě biti,
Što nas može puno veseliti? —
Tverdac veli: ja novac rad imam,
I vesel sam, kada ga dobivam;
A tko ljúbi, tog ćemo viditi
Vaș dugi dan kod svoje sěditi.

Ovaj vino za živalj imade,
I pijucka, dok viděti znade,
Za sramote derži najgerdnie,
Ako čašu do dna neizpije;
Onaj pako zna se radovati,
Ako samo može dost lagati.

Svaki ono slavit javno znade,
Što na světu najdražje imade:

Tako čoban torbu svoju slavi;
Bojnik luntu, děvka cvět na glavi;
Težak svoj plug, motiku, sěkiru;
Rukotvorac čekić, iglu, miru.

Ja pak od tog mislim verlo malo,
Jer me to nij nikad radovalo;
Od oviuh mnogo je različno,
Što je mojih u očiuh dično:
Kastalinske [8]) to su hladne vode,
Ke najbolje serdcu mome gode.

Ja nemarim za dobra lažljiva
Světą, ka su ko na guvnu pliva
Stanujuća dok nije holuje,
A kad dojde, svu ju oddu huje.
Gudba, gudba! to je radost moja,
To me vodi do sladkog pokoja.

Nek se zemlja okol mene ziba,
Nit se ja, nit lira moja giba,
Nek mi sréću moju svět uzbuni,
Vendar vesel prebiram na struni.
Pěsme moje počnem popěvati,
Misleć, opet jar će mi nastati.

Zato liru moju donesite,
I pěvačah još mi dovedite;
Nek na stolų, budu prazne čaše,
Sve će ih napunit pěsme naše!
Jer počnemo l' složno popěvati.
Mahom ćerno veseli postati.

MOLBA.

Mila moja o dubravo!
Željo moja sve želje!
Moleć ću ti odkrit pravo
Serdca moga veselje:

Pri blědilu měsečnome
Sinoć ovd' sam sědio
S děvom jednom, i dost š njome
Od ljubavi zborio.

Nědra njejna dna běloga
Javno su mi kazala,
Da su mene baš za svoga
Ljubovnika izbrala.

Ustnice ta meni mila
Koralne je tà svoje,
Okrom da b' pozvana bila,
Priložila na moje.

U naručje me j' primila,
I milovat počela,
Kada bi već něžno bila
Grud moj na svoj privela.

„*Tvoja ću do smerti biti*,"
Sladku mi je rěč dala,
„*Ako samo znaš šutiti,*
Što sam ti sad kazala."

Ja obećah tu svetčano:
Da ću vazda njejn biti;
I mučati, što serdčano
Počesmo se ljubiti. —

Ti to jurve sve morade
Vidět i čut, dubravo!
Zato mi se noga dade
K tebi s molbom upravo:

„Želiš me, da s' neizgubim
Prie reda, čuvati,
A ti nemoj koga ljubim,
Nigdě nikom kazati!"

SKROVNOST.

Ljubo moja! daj skrovito
   Milujmo s' samo;
Nečinimo to očito,
   Da se izdamo.

Daj ljubit se da znademo
   Vazda, umětno,
I time će bit, da ćemo
   Živěti srětno:

Kad me vidiš, serdce moje!
   Ruke sklopiti,
Misli, da sam lice tvoje
   Pošo ljubiti.

Je li počnem moje kada
  Ruke pružati,
Misli, da te želim tada
  Medj njim' imati.

Dignem l' oči u visinu,
  Misli, uzdišem;
A pustim ih na nizinu,
  Tad te podižem.

Kad ramenom mojim mičem,
  I licem verlim,
Onda misli: „*hodi!*" vičem,
  Da te obgerlim.

Kad mi persti poigraju,
  Mila děvčice!
Za tvoje se tad mašaju
  Běle ručice. —

Kod gibanja svakog moga,
  Hoću l' ljubiti,
Štogodir osobitoga
  Moram značiti;

Da nemogu ljudi znati
Osim nas samih,
Nit iz koga izsisati,
Što je medj nami.

Duša radost kad mi ima,
Tad suze lijem,
A tužiti kad počima,
Onda se smijem.

Iz ljubavi tko će moje
Dosti vēšt biti,
Kad se mudro osim boje
Znam izličiti?

Čujem teb', il ti men' veće
Kad spoměnati,
Cerveno nas lice neće
Moći izdati,

Činimo l' se, kan da nikad
Nijsmo se znali,
A kamo li, da bi ikad
Skupa bivali. —

Ovo, mili nevehn cvětu!
   Ovo činimo:
Na ovome ovd' se světu
   Tajno ljubimo.

Umětnost ta u ljubavi,
   Věruj mi, draga!
Da i istog našeg pravi
Zaslěpit vraga.

VEČEROM.

Hodi, tihi zefire!
Večer mi već prostire
Ložnicu;
Hodi! truda nežali,
Pa mi znojnu razgali
Dušicu.

Dok ti neću kazati,
Nemoj prie prestati
Duhati,
Dok nečuješ od mene:
„Za te darke medene,
Hvala ti!"

Daj mi, mili, ljubljeni,
Ambrin, miris mileni
Ćutiti;
Daj mi sladke prinosi,
Duh te lěpo moj prosi,
Sne sniti!

Idem sad u pokoje,
Da se ude već moje
Odmore;
Nebo će me čuvati,
Kada će me zibati
Do zore. — — —

* * *

Sad, zefire mileni,
Priatelju ljubljeni,
„*Hvala ti!*"

JUTROM.

Febo moj dragi!
Čini tvoj blagi
Dar sjati;
Pa neumorno
Blědilo zorno
Těrati.

Veće ti ptice
Budne slavice
Pěvaju;
Već te livade,
Šume, ograde,
Čekaju.

Čobani svuda
Kojeodkuda
Na staze,
Těrajuć sada
Runjana stada,
Izlaze.

Težak motiku,
Svoju tu diku
Već prima;
Dělač iglicu,
Ili maljicu
Uzima.

Sve te već želi —
Kada ti veli,
Sunašce!
„Dojdi s jarnima
Tvojim' trakima,
Serdašce!

Digni se žurno,
Ostavi burno
Već more,
Pa gizdaj tvojom
Rumenom bojom
Prozore!

Razastri zrake
Na travke svake
Ljubljeno;
Osuši milo
Na njim' hodilo
Močsno!

Daj, Febo dragi!
Čini tvoj blagi
Dar sjati,
Ter srebèrnine
Jutarnje sine
Proprati!!!"

PĚSNIK.

(u samoći.)

Milo moje prostorišće!
Město! gděno sve rodi,
I gdě se, kad kog što tišće,
Odlaštica nahodi;
Mešto — za kim odičena
Običaje težiti
Nevinost, kad zlost zelena
Počne na nju režiti,

O vi! — O vi moji mili
Blagonosni stanovi!
Gděno su mi odlučili
Da prebivam Bogovi:

U vami sam već spazio
Vir blaženstva zadosti,
I višjeput oćutio
Vaše medne sladkosti.

Rěko! bistre vode tvoje,
Ke ov preděl gizdaju,
I lijući hitro, koje
Sladki žubor radjaju,
Usiljen sam već u slogu
Sverhu svega dičiti,
Jer mi uho i duh mogu,
Kako želim, galiti.

Obala tvá, kod 'vog brista
Stolicu mi dodaje,
A voda mi tvoja čista
Ugledalom postaje.
Popěvam li kad pěsmicu,
U teb' liru nahodim,
Sětjam li kad zaparicu,
Tad si vodom tvom godim.

Hoću l' u dno tvoje htiti
Bacit moju udicu,
Mnogu ću moć uloviti
Skupocěnu ribicu;

A hoću li u čun doći,
I započet broditi,
Koje u njim' neću moći
Panorame viditi? —

Neka nejmam ovd' gděkojih
Inostranskih stromovah,
Ipak imam i sa mojih
Ko med sladkih plodovah.
Nek mi cvětje neodiše
Iz deržavah daljenih,
Nagadja mi ipak višje
Moje — bojah hvaljenih.

Neka ove okolice
Odičene neore
Amfiona [9]) od pěsmice:
Gaji, dole i gore,
Ništnemanje i bez njega
Mogu napěv slušati;
Ptičji kori kad iz svega
Gerla počnu pěvati.

Sladko moje prostorišće!
Dobro moje veliko!
U žalosti utočišće,
U raskošju mom, diko! —

Slobodno vi Arkadici
    Okoliš vaš hvalite,
Ali i što ovog diči,
    Dojdite, pa vidite!

Dojdite ovamo samo
    U ove ovd' preděle,
I gledajte tamo amo,
    Što vam ovi ovd' vele.
Gledte kako dopiraju
    Vite jele do neba,
I na njim' se kak zibaju,
    Slavulj, kos, drozd i zeba!

Gledte dole narešene
    Vers'tobojnim cvětovih,
I gorice terešene
    Svakoverstnim grozdovih.
Čujte kako česma samo
    Prenapěvno ond' vrije,
A potočić opet tamo
    Žuboreći kak lije.

Ovd' pokoja cvět odiše
    I u noći i danu,
Ovd', gdě tihi větrić niše
    List na visnom jablanu;

Ovd', gdě lipa sveržorodna
Hladom trudnog obstire,
A travica pod njom plodna
Mehku postelj prostire.

Ovdě, ovdě, gdě pčelice
Zvuče, strički pěvaju,
Gdě se male mušičice
U vozduhu sigraju; —
Rěčju; dok će tam mileni
Balzam Iztok imati,
Na raskošju dotle meni
Ovdě neće manjkati.

Od samoće prestan' tvoje
Već, Plinio [10]! pisati,
Kad i tupo, — što je, — moje
Pero može kazati;
Nedadu bo ove šume
Nit čut, nit što viditi,
Okrom samo, štono umě
Serdce i duh galiti.

Ni najmanje ovdě sile
Halabučne ne'zviru,
Koje bi me kad bunile
U sladkome mom miru.

U istome hramu, koga
Harpokrates [11]) Bog kiti,
Težko će (kod svega toga)
Ko ovd' mirno moć biti.

Ništa nejma soba moja
Od visoke sjajnosti,
Istina je, al pokoja
Sladkog ima zadosti.
Nek zelene zlobe vode
U tamnice Sokrate [12])
Oni vendar nepogode
Svake mudro proprate [13])

Prost je stan moj dosad bio,
I biti će odsada,
Jer se nijsam naučio
Na gradove od mlada.
A i opet priměr uči,
Kada oblak grom para,
Nizke krove čuvajući,
Da na visne udara. [14])

Slobodno vi, kojih zvanje
Dike, slave, dobiva;
Il vi, kojih vrědno stanje
K časti kojoj poziva,

(Ded, kad vam je za tim stalo,
Ded, —) možete hleptiti,
Ja vas neću baš ni malo
Toga radi koriti;

Ja znam, što se od velikih
Aleksandrah zpisuje,
Ali skupa — i od někih
Što se slavnih kaznje;
To ja znadem, zato neću
Za gradovih sernjati,
Kada i ovd' mogu srěću
U samoći imati.

Slobodno vi, koji rado
Bojni stališ slědite,
I deržeći britko nado
Domovinu branite;
Slobodno po hrabrenosti
Gledte lovor uzeti,
I na stepen dostojnosti
Nastojte se popeti;

Ja zvězdicu moju slidim
U srěd takvih deržavah,
Gděno sladki pokoj vidim,
I vir mirnih upravah:

Gdě se nezna ništ od boja;
Gdě se ljubav sva siti,
Gdě se mirom dá gděkoja
Kolajnica dobiti.

Nek se oni uzvisiti
Tam nastoje u gradu,
Al moraju i paziti,
Da kakogod nepadu:
Jer mi priměr dokazuje,
Obruč, nek je još kruti,
Ak se těsno uvijuje,
Da će lasno puknuti.

Samo malo nek s' uvine, —
Već ga nije čitava,
I tak š njime mahom gine
Sva čast naslov i slava;
Al ja neću za tim nogu
Ni najmanje žuriti,
Jer najvoljim što ovd' mogu
Osim časti živiti. 15)

O samoćo slavna moja!
Dok sam dětčkom još bio,
Za tobom sam bez pokoja,
Ob dan, ob noć težio. —

U teb' nit se nepri'telja
Imam ikad bojati,
Nit, da će kad moja děla
Nenavidost gledati. 16)

Na noćni moj san medeni,
Željno jutro dolazi,
I u miru ko noć, meni
Tako i dan prolazi.
Jest tako je, nek se ista
Samo pita prostoća:
Koje j' město sverhu mista?
Reći mora: „*Samoća.*"

I baš zato glasoviti
Mnogi u nju stupiše
Muži, gděno govoriti
Sami sobom učiše: 17)
Tam — gdě světlost poprimati,
A mrak těrat stadoše,
Gdě istinu poznavati
Iz temelja mogoše.

Tako, tako! Ovd' je misto,
Ovd' — stan svakog pokoja;
Ovd', je ovdě nebo isto,
Ovd' je želja sva moja.

Ovdě pěvam: ***„Prostorišće!***
Dobro moje veliko!
U zalosti utočišće!
U veselju mom diko!!!"

ILIRSKOMU GRANIČARU.

Tebi, divni Slavjanine!
Domovine vĕrni sine!
Tebi budi na veliku
Hvalu, slavu, čast i diku,
I na vrĕdnost tvog imena
Pĕsma ova posvetjena.

O! da bi ja samo mila
Angjeoska imo krila,
Morala bi tvá čudesa
Uzajt modra na nebesa;
Jerbo si ti koi hraniš,
I od vraga dom svoj braniš.

Ti doduše po nizkima
Obitavaš stanovima;
Al u njima, koje vrědi
Mnogo, tvoje serdce sědi;
Serdce, kog je rěč jedina:
„Mila, sladka domovina!"

Navada je tvoja stara:
Domu služit, branit cara,
Ob dan, ob noć, vazda, Boga
Pred očima imat svoga,
Svakom dobrò poželiti,
I izkrenjeg svog ljubiti.

Těb' dražila nij nikada
Velikoga sjajnost grada.
Živalji su tvoji samo:
Ovdě orat, kopat tamo,
Ond' sějati il kositi,
A onamo boj boriti.

Kad se s' polja ledjah vrućih
O sumračju vratiš kući,
Tad s' veseljem radostnoga
Gledaš djipat sinka svoga,
I sladačno pověvati:
„Kad ćeš mi plug, i mač dati?" —

NA GROBJU:

(polag Eckartshausena.)

Ja.

Koja ono tamo slava
  Něgda světna počiva?
Kog zelena ondě trava
  Velikoga pokriva?
Tko pod onim spoměnikom
  U pokoju miruje? —
Idem tam, da vidim, dikom
  Što se od njeg kazuje. — —
Ja k kamenu tomu dojdoh,
  I stojeć mu na vrati,
Ovo na njem tiho pojdoh
  Slavovrědnog čitati :

„Ovdě leži, koj je bio
Oko vedro slěpomu,
I svakomu ugodio
Nogom tverdom hromomu.
Ovd' miruje ono triuh
Uglėdalo krěpostih,
Utěha žalostnih sviuh,
Podpor i šćit starostih.
Ovd' počiva ona mila
Slava, mirom i ratom,
Koja nije pohleptila
Za ugledom i zlatom." —
Dakle je on otaj bio
Za života svog svega? —
To je vrědni taj činio? —
Verlo lěpo od njega! —
Medjtimtoga to me neće
Věrit, što se ovd' kaže,
Jerbo mnogi sada veće
Znam, spoměnik da laže.
Ja sam s ljudmi već obćio,
I vidio, što rade,
Pa sam dobro upamtio
Zle njihove navade.
Mnogomu se krěpost, kada
Umre, dade rězati, —
Za dobre bo novce sada
Sve se može imati:

Često kamen usadjeni,
Krěpost mertvog kazuje,
Ondě, gděno pogrebeni
Mnogi gursus miruje;
A još čeŝtje slava, dika
I poštenje počiva,
Gdě nikakvog spoměnika
Nij viděti, da siva.
Zato kaži, neodteži,
Odičena istino!
Tko u ovom grobu leži? —
To mi kaži jedino!

ISTINA.

Od kog ona govor čini
  Poslovica prastara:
„*Natovari pa ošini*,"
  Tud se onaj odmara.
Tud je, koi je nosio —
  Uzterpljivo bez tuge,
Koje je sam načinio
  Gerdno težke veruge.
Tud su onog nevoljnoga
  Pokoj pleća dobila,
Po kima je mnoga noga
  Velikaška gazila.
Mnogo ti je taj ugledni (?)
  Puzo, ruke ljubio,
I kakogod cerv nevrědni
  Po prahšini gmizio:

Nebi l' kako mogo tamo
Kakvu milost dobiti,
I na koi stepen samo
Dostojanstva uziti.
Ničęga se nij stidio,
Da svoj samo cilj́ dostigne,
On cervom bit nij mario,
Da se na čast podigne.

J A.

Gdě su ti sad, hudi stvore!
Ona sladka vrěmena,
Kad si s' sobom meo dvore,
Da dobiješ imena?
Koje imaš plode sada
Od tvog truda i muke?.
Koju hasnu, — što nekada
Ko lud terča za ruke? —
Větar samo od zahoda
Na tla dol te zvaljuje
Isto, ko kad nepogoda
Gaje cvěta mentuje.
Još ni nijsi, o izrode!
Pravo mogo živiti,
O moro si već ovodě
U grob tamni dospiti.

Je l' tvoj prostor u toj raki
    Većji, kaži ded meni,
Od onog, kog ima svaki
    Siromašni pošteni? —
Vidiš, herdjo! što 'si bio
    Na 'voj světnoj okrugi,
Pa si vendar sve mislio,
    Da si boljí od drugih.
Gdě su ti sad, kukavico!
    Časti, zvězde, kerstovi,
Koje si na světu stico
    Po krivičnih putovih?
Baš od drugih ljudih, bio
    Nijsi boljí ni malo,
Pa s' ih vendar zabacio,
    Zaslěpljena budalo!
U grobu se mogu reći
    Dični, krěpost ki znaše,
A ne koje ovd' u srěći
    Lůde slavne nazvaše.

DOBROČINSTVO I ZAHVALNOST.

Siromašni něki težak
Bika jednog imade.
Sve njegovo skupo blago
Marvinče je ovo bilo.
Kuću slabu, krov poderan,
Od jednoga pedlja města
Njivu, kano otačbinu
Od svojih je starih imo,
Čijim plodom jedva sebe,
A kamo li dětcu svoju,
I suprugu hranit mogá.
Poslovo je i radio,
Al badava sve je bilo.
Višjeputah ja ga vidjah

Natopljena ko od kiše
Pred kolěbom svojom malom
O večeri rujnoj sědit.
Oči, koje suze grozne —
Lěvom rěke polivaše,
Prama nebu upravljene
Něžnim zirom imadia.
Ali tužni ov pravednik
Usterpljivo sve podnese
Bez murmanja ijednoga.
I je l' se kad potužio,
Za to samo nebo znade. —
Što na ovom jošte světu
Tako lěpo može biti?
Istina je, on je bio
Ubog, kakvog nije bilo
Izmedj bratje své njegove;
Al je imo vendar blago
Na toliko, da nij mogo
Većjim bogcem već postati.

Iznenada gladno jedno
Za njeg lěto je nastalo:
Gràd potuče njeg'vu njivu,
I sve plode uništoži.
Bez pomoći sad stojaše
Naš pravednik siromašni;

Svog obgerli bika věrnog,
I ovako govoraše:
„Glej sad, dragi, našeg posla!
Glej sad děla našeg znoja!
Odkud će sad dětca moja
Gladna, bosa i kukavna,
Sa suprugom mojom milom,
Hranu svoju moć imati"?
Tad pogleda svog dobroga
Gazdu ov bik sažaleno,
Kan da bi mu prinosio
Něžno sladku sad utěhu,
Pa ovako govoraše:
„Nemoj zdvojit, jošte mene
Imadeš u dvoru tvomu;
Prodaj me sad, priatelju,
I od glada oslobodi
Sebe, dětcu i suprugu!"
„Priatelju!" rekne težak,
„To ja nikad učiniti
Nipodniko blago neću!
Kako bi ja prodat mogo
Tebe, druže moje tuge?
Tko je teret moj nosio,
Priatelju, nego ti sam?
Tko je plug preda mnom vuko?
Tko je hranu dovozio

U žitnicu moju těsnu?
Tko je mene još dosada
Uzderžavo i hranio?
Višjeputah, kadano je
Od poslovah mojih težkih
S čela mog znoj curio,
Gdě sam pokoj zadobio,
Neg na tebi, priatelju?
Pa da sad u varoš idem,
I kukavnog teb' prodadem? —
Ne, ne, oto neće biti,
Ma od glada moro umrět,
Neće ne kerv tvoja bojit
Kasapnicu mesarsvu.!"
O čovečo vele dobri!"
Bik mu počne govoriti:
„Zar nečuješ, kako plačuć
Dětca tvoja hlěba išću?
Pomozi im, ti si otac!
Daj me prodaj, jer i tako
Hasniti ti već nemogu.
Moja samo smert jedino,
Teb' na život može biti!"
Ova čuvši težak tužni,
Obliše ga grozne suze.
Zatim dozva svoju dětcu,
I suprugu svoju milu,

Ter ovako govoraše:
„Gledte, dětco moja draga!
Svud toliko mnogog dobra
Marvinče nam ovo čini,
Pa sada ga moram ubit,
Da se gladni zasitimo."
„Ne, ne, ćako!" svi izkliknu:
„Okrutnici nemožemo
Mi na njemu ljuti biti!" —
Po tom dětca odidoše
Na livade cvětonosne,
I nabravši divnog cvětjah,
U venčiće ga svedoše,
Pa velikom nakitiše
Priatelju svom rogove,
Govoreći: „Priatelju!
Nećeš nećeš ti umrěti,
Nego vazda naš ćeš biti,
Kod nas budi i nadilje,
Jer te svi mi rad imamo.

Istom biše ovo dětca
Težakova tužna rekla;
Al eto ti već selskoga
Nastojnika glas se čuje,
Takvog muža, kog u selu
Nitko terpit nemogaše:

„Plati štibru!" vikat počne,
„U tamnicu ako nećeš."
„Nemogu sad, gospodine!
Imaj sa mnom uzterpljenje,"
Ubogi mu težak rekne.
„Ništa neće bit od toga,
Sad to mora mahom biti!"
Kamenito serdce viče.
„Imaš bika, njega prodaj,
I štibru ćeš moć platiti."
„Bika?" veli težak tužni,
„To bit neće, jerbo mnogo
Dužan njemu ja ostadoh.
On je meni věran bio,
I nosio uzterpljivo
Sa mnom skupa znoj i brěme
Odugačkih verlo danah.
Kuću moju možeš uzet,
I malenu moju njivu,
I tako se naplatiti,
Al me bika mentovati
Nipodništo nećeš moći."
Kad bi ovo izustio,
Budalom ga svi nazovu. —
Uze mu se dvor i kuća,
I njegova njiva mala.

Sebi samom sad ostavljen,
Sa suprugom svojom milom,
I nejakom još dětčicom,
Bika vodeć, putovati
U daleke zemlje stade,
Nebi l' našo sréću bolju.
O zapadu sunčanomu
Pervog dana putovanja,
Pod strom jedan širnosverşni,
Na konak se pervi dade.
Dětca mahom teke dalje
U ravni gaj odidoše,
Pa zelene trave malo
Za svog bika načupaše.
Doněše mu, — a on počne
Za mileni darak njihov
Ta njihove ruke běle
Za zahvalnost něžno lizat.

Na to dojde něki čověk,
I pozorno, baš da trepne
Pozorišće to gledaše.
Uzme dětcu k seb' u krilo,
I kad bi mu povědala,
Što se je sve dogodilo,
Iz očiuh tad njegovih
Biserne su suze vrěle.

„Nije l' vrědno i dostojno,"
Rekoše mu, „gospodine! —
Nij l' istina, da s' nesměde
Dobro nikad zaboravit,
Kojeno smo kad ćutili?" —
Tad na bika kazivaše,
Povedajuć dalje svoje:
„Gledte, dragi gospodine!
Ovom ćako naš ubogi,
Ovom i mi dětca tužna
S majkom našom razcviljenom,
Zahvaljivat imademo,
Što na světu još živimo.
Podajte mu, molimo vas,
Malo hlěba jer i nami
On je davo, dok je mogo!" —
„Vrědni ljudi!" rekne tudjin,
„Koji vazda ko vi takve
Misli u svom serdcu nose,
Koji istom marvinčetu
Zahvalni se ukazuju,
Pred svim světom směm kazati,
I pram ljudma, da će biti. —
Ja sam jedan bogat čověk,
Zato sa mnom sad hodite,
Gdě ćete moć na mom dobru
Bolje nego prě živěti!" —

On te tužne uzme k sebi,
I naměsti u svom gradu.

* * *

Čověk je već odičeni
Višje neg bik hasnio,
Pa je ipak svět himbeni
Njeg'vu vrědnost prezrio.

KISELO JE.

Onomadně sědi tamo,
Blizu jedne guste šume
Ukočen od ljute zime
Jež kukavni jedan stari.
„Što bi ono moglo biti,
Na brěžuljku što se vidi?"
Jedna lěja s kraja šume
Gledajuć ga počne mislit. —
Idem, bilo što mu drago,
Možebit je moć što dobit.
Ode tamo nemisleći
Na bodulje oštre ježa;
Popade ga, ali tužna
Gubicu si osakati.
„Dobri stvore!" prevarena
Sada mu je govorila,

„Dobri stvore! Što tud činiš
Sama na 'vom oštrom vĕtru?
Hajde sa m'nom do mog stana,
Jer da ti je zima, vidim.
Hajde sa m'nom u rupaču
Moju, pa se ugrij malo!"
„Na milosti toj ti hvala!"
Kukavni joj jež govori,
„Zar ti zbilja, lùdo! misliš,
Da ja tebe nepoznadem?
Smĕo bi se obkladiti,
Da nij tako, ko što veliš,
Zar bi ti tak dobra bila,
Da na meni nij bodulјah?" —

ZVĚRSKE ŽELJE.

Težko ti je sada lavom biti,
I nestašne zvěrke upravljati,
Svaka bo sad već jedino misli,
Da svog směde gosu potiptati.

„Da bi samo ja lav mogla biti,"
Prepredena teta lěja veli,
„Već bi znala, kako bi živěla:
Ništa drugo na moje poštenje,
Nego samo kokoše bi jěla."

„Idi, ludo!" kurjak joj govori:
„Kakvu slast još na kokoših imaš?
Koi zvěrskim kraljem želi biti,
Onaj ovce nek gleda derati."

„Verlo lěpo!" — kaže baka maca:
„Slobodno ta kruna nek vam bude.
Nego ja toj goso da bi bila,
Miš bi moro, vrabac, rěčju svaka
Bez sve štente ptica poginuti."

„Okrutnička ti zvěradi, stani!
Kralj nesměde nikoga ubiti,"
Dugoušni sad magarac rekne
„Nego da bi ja tu krunu imo,
Za četiri lava tad bi jěo
Dotle, dok se nebi ugojio."

„Obloždero!" vol mu, bratac veli:
„Zar ti neznaš pametnieg' ništa?
Da ja samo mogu goso biti,
Hrana bi mi zob jedino bila."

„Izmedju vas nij nitko za kralja,
Věrujte mi, bratjo moja mila,"
Rekne lěnko, [18] „nego ja taj da sam,
Sve bi vazda spavati moralo."

„To bi za nas sve pedepsa bila,
Kada bi ti kraljem mogo' biti,"
Rekne na to poniznimi rěčmi
Někí stari poštovani majmun.

„Nego na to kad bi se ja mogo
Dostojanstvo visoko popeti,
Iz dvorovah sve bi vas odtěro,
I u njimi nebi dopustio
Drugoj zvěrki ni čas jedan biti,
Okrom samo jedinim majmunim.

„Oj vi lùde od zvěradih, koju
Vi bi još deržavu vladat mogli?"
Govori im mudri bělokoštćak:
„Slušati je vaša dužnost samo,
A ne pako tako medju sobom
Hinatit se, i pretěrivati.
Podložnikom lavskim bit nij težko,
To duboko u serdca si vaša,
Usadite. Slušajte ga vazda!
Um vaš malo mudri (?) podrěžite,
I kuda vas on vodi, slědite!!!" —

PIJANAC
i njegova supruga. [19]

(*Dvopěv.*)

Supruga. Zar još nećeš, nesrěćniče!
Pijančovat prestati?
Pijanac. Neću; jerbo vina liče,
Zato ću ih kušati.
Supr. A ti loči po vas dan,
Pijan. Barem neću bit prazan.

Supr. Nejmam ovdě ja pokoja,
Svakomu si u ustih!
Pijan. To jur znaš ti da si moja,
Druge lajat daj pusti!
Supr. To znam, da si Vinkin brat,
Pijan. Hajd' u kuh'nju sudje prat!

Supr. Vaj, nesrěćni, jadnoviti!
Što učini iz žene?
Pijan. Ako želiš vina piti,
A ti sědni nuz mene.
Supr. Sičiju mi nezadaj'!
Pijan. Věruj, ovd' ćeš imat raj.

Supr. U zò čas sam te poznala,
Puste moje mladosti!
Pijan. A ono bi děvovala
Sve do sěde starosti.
Supr. Što bi bilo put' bolje,
Pijan. Bilo ti je od volje.

Supr. Kamo srěće da još višje
Děvojčicom ostadoh,
Pijan. Poruci mi dosadiše,
Uzeti te moradoh.
Supr. Idi, lažo, od tuda!
Pijan. Ja od boce nikuda.

Supr. Tà kukavna nam dětčica
Plaču gola i gladna.
Pijan. Eno tamo ti pivnica;
Donesi mi još hladna!
Supr. Kuća nam se obori.
Pijan. Ja od žedje izgori.

Supr. Znaš, da nam bir valja nosit,
Pandur kuću razruši.
Pijan. Dat ću, makar moro prosit,
Projdi me se, zagluši!
Supr. A tko će ti zdravom dat?
Pijan. Svakom piti daje svat.

Supr. Zar taj nauk něgda primi:
Bit več zorom mamuran?
Pijan. Tu tamburu dokuči mi,
Da ti malo tamburam.
Supr. Idi herdjo pijana!
Pijan. Neviči ko iza sna.

Supr. Zar čut nijsi imo srěću:
Da je danas blagi dan?
Pijan. Hvala Bogu! radit neću,
Nego pit vas dugi dan.
Supr. Al u cerkvu valja ić,
Pijan. Kada bi se mogo dić.

Supr. Kano ti pijančovati
Pregrěšenje je glavno.
Pijan. Da nepijem već nestati
Moralo b' me oddavno.
Supr. Pa kud će ti dojti duh?
Pijan. Nigdě neće biti suh.

Supr. Još i to ti kazat smiem,
Da ćeš skoro umĕrti.
Pijan. To ja znadem, zato pijem,
Jer moć' neću po smerti.
Supr. Al znaš, da ćeš na sud doć,
Pijan. Bar ću laglje piti moć.

Supr. Al ako te tam odsude,
Da ić moraš u pakâo.
Pijan. Velmoz nijsam, sve nek bude,
Unić mogu u kotâo.
Supr. Zalud šaraš to će bit;
Pijan. Nek mi samo dadu pit.

Supr. Dat će ti, al sumporava,
I bit će ti do zora.
Pijan. Tog neću, jer boli glava,
U kom ima sumpora.
Supr. A zar će te tko pitat?
Pijan. Ja ću boljeg već iskat.

Supr. Al znaš, da ti tĕlo neće
Ni u grobje ukopat.
Pijan. A u gori ti ćeš veće
Znat mi raku izkopat.
Supr. Pa tko će te sprovodit?
Pijan. Svatko, tkogod znade pit.

Supr. Pa što ću ja od nevolje
S gladnom, golom dětčicom?
Pijan. Da možete piti bolje,
Jedte luka s' solčicom
Supr. Zar lokati kano ti?
Pijan. Prohtět će se, věruj mi!

Supr. Da bar piješ kano ljudi
Drugi, lěpo, razložno.
Pijan. Usta, gerlo, bratja, grudi,
Slušaju se sve složno.
Supr. Da bar kada prestaneš.
Pijan. Ne'š da me se okaneš?

Supr. Tà nesrěćo! zar još pit ćeš?
Ta sa svim si oslabit.
Pijan. Ded nazdravi, pa vidit ćeš,
Da sud prazan mora bit.
Supr. Još za mene rano je.
Pijan. Sinoć bilo davno je. —

Supr. A ti zdrav bud' dobre volje!
I više se neserdi!
Pijan. Samo ti pij beržebolje
I više me negerdi!
Supr. Al ćeš težko ti pit moć.
Pijan. Štogod ima, mora proć.

---

*

MOJEMU RODU

na putu svoga izobraženja.

Tko vidèti Kanân želi,
Trèba da kroz pustoš seli.

Slědi rode jošte malo,
Slědi tvoju *Danicu*,
Koju ti je nebo dalo
Za pri'teljsku putnicu!

Nek je putih još pred tobom
Neutertih vidjati;
Vèndar ćeš ih moć tegobom
(Samo ufaj!) zravnati.

Otvorit se staza može
  Kroz najtverdje klisure,
Kad se samo bratja slože,
  I u poslu požure.

Okol busa rožnog svega,
  Silnog ternja imade,
Al se ipak krasni š njega
  Trudom sabrat cvět dade.

Tko u zvanu, zemlju staru,
  Kanân, želi dospiti,
Onaj mora kroz pustaru
  Znojeći se, seliti.

Jesi l' dakle sverhu tvoju
  Slavnu rado doseći,
A ti poslu, trudu, znoju,
  Nesmieš se odreći. —

Jošte malo putuj, rode,
  Po glibavih tih putih:
Pa ukratko na nezgode
  Te, će ti dan svanuti!!!

SOVĚT
mojemu rodu na putu svoga izobraženja.

Putuj, rode! žurnom nogom,
Al sa svojim samo Bogom;
Jer inače ak ćeš póći,
Nećeš moć u *Kanân* dóći.

Pred tobom je put neterven,
A razbojnik još mač cerven,
Koi mnogom već smert daše,
Okol boka svoga paše.

Sad jarugu, sad pećinu,
Sada goru, sad dolinu,
Sada na tvom vidiš putu,
Lava, ili guju ljutu.

Sad ti ternje dalje neda,
Sad te pustoš smesti gleda,
Sad te tamna šuma stavlja,
Kad se lupež u njoj javlja.

Još kad onaj čas nadojde,
Da se zemlja merznut pojde,
Hoćeš li moć it stazicom
Obastertom poledicom?

Sěgurno ćeš zar moć stati,
I po ledu koracati?
Il se nećeš oskliznuti,
Štono mnogi već oćuti? —

Zato, da ti sve nezgode,
Ove s puta idu, rode!
Moraš vazda nastojati
S Bogom svojim putovati.

U njeg stavljaj sve ufanje,
I sinovsko pouzdanje,
Pa ćete on srěćno vodit,
I naprědkom svuda godit. —

Š njim idjuć, ćeš k svakoj — moći
I u danu i u noći,
Za se slědbom reći: „Seli
Ta od mene, pogibeli!"

Pod debelim sad ćeš svuda
Lipnim hladom tvoja uda
Utrudjena, moć pojavljat,
I život im nov pribavljat.

Sad ćeš svuda moć viditi
Kastalinske vode liti,
Ke će ti suh jezik hladit,
I krěpkosti umne mladit.

I daje l' ti serdce věće:
„Putuj dalje, još nij srěće!"
„Tako neću!" reć neš: „neka!"
Znaš bo, da te većja — čeka.

Putuj dakle žurnom nogom,
Al sa svojim samo Bogom;
Nek je *Kanân* još daleko,
Napol si ju već doseko. —

MOJA DIKA.

Na samoću neka lude
   Gděkog stoji ovd' vika,
Ona věndar dok me bude
   Bit će moja svą dika.

U njoj može um dobiti
   Takvog plodnog usiva,
Da sve može naučiti,
   Što se slavno naziva.

Dogodi l' se, raztuženo
   Da mi serdce uzdahne,
Sve to věndar sakriveno
   Pred svim světom ostane.

Njoj bol mogu serdca moga,
Njojzi radost odkriti,
Jerbo znam, da od onoga
Zna, što čuje, šutiti.

Na samoću neka lude
Gdĕkog stoji ovd' vika,
Ona vĕndar dok me bude
Bit će moja sva dika.

UFANJE.

Premda mnogo uzterpljenje
Sladko traži ufanje,
Al donaša i življenje
I nesetno za stanje.
Kod težkoćah bola, glada,
Sve se čověk boljem nada.

Nek se čuje glas gděkoga:
„Pogibosmo!" — „Iz svega
Sad ufanja već sladkoga
Nejma ništa našega!!!"
Al će stopram mornar bditi,
Kad se počne brod topiti.

U dobri čas pomoć dojde,
I baš onda dohiti,
Kada sa svih stranah pojde
Zlo najgorje prititi.
Od najvećje nepogode,
Najmanje dohodi škode.

Na životnoj kad kog cesti
I u noći i danu
Pramalětne već bolesti
Pohadjati prestanu,
Tad njegovo bude cělo
Zdravlje neg predje tělo.

Obvijena kad je rana,
Tad, koja su plakala
Usta — prie dva tri dana,
Mnoga — su se smějala,
Prem ako nij umah milo
Na to zdravlje poslědilo.

Ufanjem se mila sanka
I u bdenju imade,
Gdě se samo bez prestanka
Věčnji gledat dan dade;
Zato nemoj suze liti,
Kad te stane zlo tištiti.

Onaj, tko ti udri rane,
   I pomoć će moć dati,
Kad ćeš samo dne na dane
   Uzterpljivo čekati,
Istom, kad se noć naspava,
Nebesa se vide plava.

Ni David nij pri svom stadu
   Osto dok je živio,
Neg je kratkim glavnu vladu
   U Žudii dobio.
Tko zna čekat i ufati,
Ovd' već može raj imati.

NEUMERLOST.

Neumerlost? — O misli,
Ka duh moj podžižeš,
I u uri čemernoj
Sverhu zvězdah dižeš!
Tvoja vatra, serdašce
Něžnie mi gali,
Nego kada sunašce
Lětnom jarom pali.

Navěk umrět ja neću,
Neg će duša moja
Uživati po smerti
Veselje bez broja.

Ovo sladje od meda
Čuvstvo serdca moga
Vrij, i već ovd' pogleda
Visost cilja svoga

Za tim ciljom moj hlepti
Gladni duh i sada,
Al mu srěća nij data
Ovd' ga stići kada.
Čem' mi uma krasota,
Čemu prosta volja?
Za dne ovog života? —
Kog bludenja polja!

Za istinom ovd' hlepti
Čověčanska duša;
Al, ah! hlepti badava,
Nikad ju nekuša.
Žedja se ta gor tamo
Na nebesih gasi,
Koja bistri vir samo
Od istine krasi.

Ovd' često pogažena
Krěpost suze toči,
Kad se mnogi rob zloće
U srěd srěće koči.

Al viš zvězdah stanuje,
Koj će sùd deržati,
I krěpost ku miluje,
Nebom darovati.

CĚNA
rane krěposti.

Blago onom, koj kako se digne
Iz svog ništa, posveti se Bogu,
Žureć svoju mladoněžnu nogu,
Da nebeske světle dvore stigne!
Blago njemu, trud njegov i muke,
Podpirat će krěpko božje ruke!

Put će moć k zlu svakom preprěčiti,
I běžati od grěha svakoga;
Serdce će mu jedino za Boga,
Krěpost, pravdu i dužnost plamtiti.
Njegova će samo briga biti,
Čověčanstvu trudnom moć pruditi.

Vedrim licem, krěpkim tělom sada
Na cvětnomu svom putu putuje;
U nauku božjem naprěduje,
I nebu se pouzdano nada.
Vlada bdenjém, molenjém i trudom
Nad svakom zlom strastju i požudom.

Radost sladki život njegov duži,
Svaki dan mu veseljém zalazi;
Niti bajna sadašnost ga razi,
Nit prošastnost porad zla kog tuži.
Već mu ruža njegove mladosti
Obećaje platju u starosti.

On se natrag bez straha obzire,
I kad koi dangubica, skupi
Svoj zgubitak plakat zaokupi,
Njegove se tad krěposti šire.
Sve nek ga kad bol i tuga mori,
Lěk nahodi, kad pogleda gori.

Neuvehnljiv věnac na nebu je,
I blaženstvo kano sunce čisto,
Čime sudac pravedni zaisto
Ranu krěpost milo nadaruje. —
Probudi se, ljubljena mladeži,
I za njome iz svih moćih teži!!!

ZLOĆA I KRĚPOST.

Na putu zla, milo godi
Svakim dobrim, početak,
Terk po njemu k strasti vodi,
K smerti vččnjoj, sveršetak.

Krěpost zperva zlih po putih
Hodeć, suze proliva,
Al greć po njim' pokoj ćuti,
Sverhom nebo uživa.

VĚROZAKONU.

Kćeri sveta, od Boga poslana,
Budi vazda od men' poštovana!
Kano vodju na 'vih glibovitih
Putih, ću te radostno slěditi.

Ti me učiš poznavati Boga,
I ljubiti Stvoritelja moga.
Po teb' směm ga „Otcem" nazivati,
I da će me, znadem, uslišati.

Ti serdašce moje k dobru vodiš,
I svagdě mu priateljski godiš,
Ti dužnostih zakone mu dаješ
I od svake zloće uzderžaješ.

Ti mi svuda na mom' putu' vĕrno
Pokazuješ blago neizmĕrno;
Ti u dobru srĕću mi daš rasti,
A u zlu mi voljom nedaš pasti.

Ti daruješ pokoj duhu momu,
Ti prinašaš veselje svakomu,
I pružaš svim trudjenicim žurno
Utĕšenje nadĕje sĕgurno.

Ti, ti glasak prinašaš mileni,
Navĕštjujuć neumarlost meni;
Ti mi vrata otvaraš od vĕka,
Gdĕ me mir i vĕčnja radost čeka.

O, učini, — kad mi danak svane,
Da se dèlit put od duše stane:
Ko sunašce jarko pred njom — sviti,
Da sĕgurno k svom cilju dohiti!

POUZDANJE.

Si Deus pro nobis, quis contra nos?
Symb. Joan. Georg. A-Duc. Brandenb.

Pod šćitom, o Bože!
Tvojim nam nemože,
    Ništa strašno biti.
Neka puca stina,
I š njome tverdina.
    Neka padom priti. —
Nek će germit i pucati,
Ti ćeš, Bože, nas čuvati!

TERPEĆEM.

U nijednoj nepogodi,
Nemoj zdvojit, serdašce!
Na mutne dne radost doh'di
Kao na noć sunašce.
Na ovomu světu svako vrěme
Uzterpljivo nosi tvoje brěme.

Kalež pitjah čemernoga,
Nemoj puštjat da lapi,
Neg iz serdca radostnoga
Do zadnje ga pij kapi.
Sverha će te jednoč razgaliti,
I veseljem věkověčnjim biti.

RAZKOŠJE.

Ah, kratko je,
Izprazno je
Naše razkošje!

Ovd' sè veće sve radosti
Obratjaju u žalosti,
Nit s' uživat mogu dosti.

Jedno samo
Navěk tamo
Něšto ostaje:

To se mora „*krěpost*" zvati,
Vèhar će svět odduhati,
Samo ona će ostati.

ČISTA SOVĚST.

Koje dobro nije, Bože!
Čistu sověst imati?
Tko ju ima, taj nemože
Nikad od strah' derhtati.
Njega nit dan, nit noć plaši,
Niti ga smert nit sùd straši;
Jer mu je Bog priatelj.

On zna, da ga Bog rad gleda;
Hoće l' sědit, il iti,
Mir ga slědi svud bez reda,
Pa tko će mu huditi?
On se njemu sveg pridaje,
Kad mu smětnja na put staje,
I š njime ju nadvlada.

Kani l' mu kad dobro ime
Oštri ježik cerniti,
Pokoj věndar serdca time
Nemože mu mutiti.
Vedro oko svoje samo
Prama nebu digne tamo
Misleć: *Bog me poznade.*

Koje dobro nije, Bože!
Čistu sověst imati?
'Tko ju ima, taj nemože
Nikad od strah' derhtati.
Njega nit dan, nit noć plaši,
Niti ga smert nit sud straši;
Jer mu je Bog priatelj.

NARAVI.

(u prolětje.)

Koliko je pěska u vodicah,
Koliko je cvěticah u lětu,
Koliko je u zraku ptičicah,
Toliko je veseljah na světu.

Svud se milost tvoja milo širi,
I gděgod je, čověku nagadja.
Sladkost pije u obilnoj miri,
Radost traži, i svud ju nahadja:

U šumici, gorici, dolici,
Perivoju i gustoj dubravi;
O zornici, i o večernici
Čověk ima u teb' raj, naravi!

---

*

UZTERPLJENJE.

U serdcu je ranu
Onaj već zalěčio,
Koj je u njem sadio
Bilju, „stalnost" zvanu:
Miris njezin sve bolje
Nosi mu življenje,
Kad se š njime od volje
Sdruži uzterpljenje.

Neka ga zlo dira,
Tim mu suza neferca,
Jerbo mu jad iz serdca
Uzterpljenje tira;
Jošte světlo k otomu
Oružje mu daje,
Kojim zlobnom svakomu
Rano na kraj staje.

Eolsko [20]) pirenje
Nek mu priti s valovi,
Od rukuh ga njegovih
Čuva uzterpljenje.
I je l' jadra već plavit
Hitra munja sita,
Tad—koje će brod stavit,
Sidro, [21]) na dno hita.

Neka sunca cělo
Zakrivaju oblaci
Š njegvih rujnih svih tracih
Prekrasno hodělo,
Věndar će ga sa otom.
Gledat i imati
U zercalu krasotom
Uzterpljenje dati.

Rěčju gděgod siva
Uzterpljenje mileno,
Tam i serdce ranjeno
Něžno utěšiva;
Jer nek samo pohiti,
I sjutra umije
Iz čověka činiti,
Što još danas nije.

MOJA BOJA.

Kog su duha, koje ćudi
I što im se pristoji,
Svi se i nesetni ljudi
Poznat mogu po boji:
Kakogod se može stvor perjati
Po svom glasu i perju poznati.

Svět svakakve ima boje,
I svakoja što znači
Al i svaki samo svoje
Na poštenje navlači:
Izmedj drugih ja najvoljim moju
Bělu, cernu i zelenu boju!

Cervene — do duše lice
Sasvim vedro imaju,
Al što hasni kad šokice
Visoko ih štimaju. 22)

Izmedj́ drugih ja najvolj́im moju
Bělu cernu i zelenu boju!

Kamizol je věšnj́ikasti
Verlo lěpo viditi,
Al se, jer se rada masti,
Neda dugo nositi
Izmedj́ drugih ja najvolj́im moju
Bělu, cernu i zelenu boju!

Škerlet ruho mnogi lj́ubi,
I zaisto je dično,
Al je, lahko b' lice gubî,
Nestalnosti prilično.
Izmedj́ drugih ja najvolj́im moju
Bělu, cernu i zelenu boju!

Plava, ridj́a i š nj́om siva
Proměnlj́ivost izdajstvo,
Žuta pako navěštj́iva
Serdca zlobnog otajstvo,
Izmedj́ drugih ja najvolj́im moju
Bělu, cernu i zelenu boju!

A druge sve merke, blěde,
I pepelne ostale,
Jedino od glave sěde
Dobivaju pohvale.

Izmedj drugih ja najvoljim moju
Bělu, cernu i zelenu boju!

Ove su mi drage bile,
A drage su i sada,
Jer me nijsu prevarile
Odkad ih znam, nikada.
Izmedj drugih ja najvoljim moju
Bělu, cernu i zelenu boju!

Ništa nije miliega,
Neg perivoj zeleni
Gledat dneva kog jarnoga,
Bělim ljiljem vezeni.
Izmedj drugih ja najvoljim moju
Bělu, cernu i zelenu boju!

U zelenoj travi, jedna
Zelena je haljina,
S děvkom *cernookom* vrědna
Što hiljadah cekinah
Izmedj drugih ja najvoljim moju
Bělu, cernu i zelenu boju!

Gdě se može u pivnici
Dobit nektar [23]) medeni,
Ond' cifranoj na motčici
Věsi *věnac zeleni.*

Izmedj́ drugih ja najvoljim moju
Bělu, cernu i zelenu boju!

Nek svi pišu sad od svojih, —
Na put neću im stati,
Neg ću ovo još od mojih —
Jedan puta kazati:
Izmedj́ drugih sva je radost moja
Běla, cerna i zelena boja!!!

U T Ě H A.

Serdce mi je opet mirno,
Jer mi nebo blago virno
Dade, koj' izgubih:
Na novo me věrno, mila,
Koja me je prě ljubila,
Moja Milka ljubi.

Nek zavisti na me rěže,
I neka mi ime teže
Zlobni gristi zubi,
Ni najmanje to me veće
Razcviliti moći neće,
Jer me Milka ljubi.

Neka puca nek udara,
Neka munja oblak para,

I gděkoga gubi;
Ja nit praha, nit olova,
Nit se bojim tad gromovah,
Kad me Milka ljúbi.

Sad slobodno odstupite,
I daleko odselite
Svi vi jadi grubi!
Jer vam dotle v serdce moje
Zatvorena vrata stoje,
Dok me Milka ljúbi.

RADOST.

Željne moje ure,
Možete bez bure
Opet teći;
Jerbo je najdeno,
Što je izgubljeno
Dosad bilo!
Nebo mi je milo
Opet provratilo,
Štono me je rano,
Věrno i serdčano
Već ljubilo!

Po tebi, děvice,
Opet mi je lice
Oživělo;
Po teb' su prognane
Iz serdca mog rane,
I sve tmine!

Sad ure pojdite,
Al terk vaš žurite,
Da mi mine sanak,
A naskoro danak
Běli sine!

Kad tebe imadem,
Tada dobro znadem,
Da sve imam:
Veselja radosti,
I svake sladkosti
Imam vrilo.
Suze, teć' stanite,
A tužbe mučite;
Jer je naknadjeno,
Što je izgubljeno
Dosad bilo!

RAZTANAK

ilirskog bojnika od svoje ljubovce.

Da u daljene zemlje selim,
Dohitiše već dani,
Ljubezno ti zato velim:
„Sad mi s Bogom ostani"!
Nuz to kažem nit je šala:
„Majka nij te rodila,
Ka bi mi se dopadala
Višje, nego ti, mila"!

Nek su nĕki ljubav terti,
I navadni tergati,
Ja ću moju — sve do smerti
Vĕndar kruto deržati.

Ništa neće ugasiti
Moje moći věrnosti,
Serce će mi samo vriti
Prama tebi, světlosti!

Već mi radost obećaje,
Rumenilo tvog lica,
I na pomoć svuda staje,
Ko putniku danica.
Mili pogled oka tvoga
Veće mi je javio,
Što ću imat, kad se s moga
Rata budem vratio.

Medjutim u dnu i noći,
Gledaj suze tve davit,
Jer ti neće ništ pomoći,
Ja te moram ostavit.
Bog, car, dužnost, domovina
To od mene sad traži,
A od tebe ja, — jedina,
Nebesim' me prikaži!

SASTANAK
ilirskog bojnika sa svojom ljubovcom.

Glej, koje me opet srěće
Susrětaju milene! —
Evo bělo lice veće
Vidim moje ljubljene.
O ti dnevu od krasotah,
Koi mi sad dohiti!
Teb' medj' perve mog života
Pravo mogu brojiti.

Tužno ono vrěme boja
Kervavoga već projde,
I na njega dan pokoja
Davno željnog nadojde.

Dušmanin je moro veće
Nadvladan, mir tražiti,
I nas više ništa neće
U ljubavi buniti.

Mnoga majka suze lije,
Oplakujuć svog sinka;
Mnoga draga věnce vije
Na grobu svog jedinka.
Mnogi život svoj izgubi
U tom boju kad pade,
Ali koi tebe ljubi,
Pri životu ostade.

Daj mi zato uživati
Onaj plod u pokoju,
Koga nijsam mogo brati,
Biv něgdě prě u boju.
Hodi! hodi! ljubit čisto!
Razbij žalost i muku,
Kada vidiš da nam isto
Nebo ide na ruku! —

ŠALA.

Zar to nije komad zloće.
Od mog otca, koi hoće,
Da me ženit dade?
Jer što gorje jošte, Bože,
Bit na ovom světu može,
Neg supruge mlade? —

Kakogod se krasna šljiva,
Da nebude sva cervljiva,
Rědko može brati:
Tako isto i bez mane,
Rědko je u sadnje dane,
Suprugu imati.

Lěpa terče i svakake, —
Pretvara mi u šurjake,

Što nemogu zriti,
Jer se nijsam naučio,
Ni dětetom dok sam bio,
Rogove nositi. —

Ružnu niti imam sada, —
Niti dok sam živ ikada
Imati ću rada;
Jer mi se ta vidi mila,
Kano ista kruška gnila,
Ka sa stroma pada.

Mudra svaka samo gleda,
Da bez druga zapověda
Što se kuće tiče;
A luda od běle zore,
Dok nepade dan za more,
Kao telar viče.

Škerta ni men' neda dosta,
A kamo li da mog' gosta
Dočeka pokripa;
Razsipna sve, štogod prima,
I sve, — što u kesi ima,
Dobro mi razsipa.

Bogate su sve jedine
Brige, svoje da cekine
U sanduk zatvara.
Siromašna ili krade,
Ili ako to neznade,
Svog supruga vara.

Plemenita od mladosti
Na poso se nije dosti
Za me naučila;
A da uzmem opet ženu
U kolěbi porodjenu,
Prosta bi mi bila.

Věndar nek gděkoje nebi
Izmedj ovih — koj' na sebi
Značaje imale,
Jurve bi se tajne rane
Njihove največje mane
Jezikom izdale.

Mlada, stara, u sadanje
Vrěme, višje ili manje,
Ima manu svaka;
Zato koi nebi rada,
Da dospie u zlo kada,
Nek se mani braka.

P E R O.

Premda mi je neumětna bila —
Koja me je, majka, porodila;
Al ja sin njejn směm kazati,
Da sve mogu nadvladati.

Ja predstole mogu predobiti,
Krune, žezla pod noge staviti,
Ak se mudro izrazenje,
Moje, primi u poštenje. —

Rim po meni glasovit postade,
Po meni sve što trěba imade:
Ratom lovor — strŭk na glavu,
Neumarlu mirom slavu.

Moj je samo *slabi terst* činio,
Da je Cezar k'o Bog štovan bio
U 'vom pervostolnom gradu,
I po starom svem zapadu.

Što je glasne Virgile [24]) činilo
U Augusta silnog privest krilo? —
Što učini oto tamo? —
Jedno *oštro pero* samo.

Cicerone, da je sve slušalo,
I njegovo věće rad' primalo,
Što je drugo učinilo,
Nego samo *pero* milo? —

Tako je to! — Pero, pero drago
Kreza světu može doněť blago!
I to nijsi ti prezrila,
Ilirio moja mila!

Jerbo gledam u punoj radosti,
I u mednoj mog serdca sladkosti, —
Gdě se sa m'nom veće bavi
Koigod je tvoj sin pravi!

POZDRAV.

Skup je pozdrav, skup, iskreni,
Skuplji neg sve blagosti,
On bo skapča sam mileni
Sojuz, stare věrnosti.

Ko harfinski napěv zvoni
Rěč: „*Dobar dan!*" bez mira;
Ono: „*Ti*," u serdcu broni,
Ko kad slavka prebira.

Strugat nogom prah po cesti,
K zemlji gibat vratinu,
Rěči svoje medom vezti
Po světovnom načinu,

Ustne na škub silovati,
Blagost okom tražiti,
Mora srěću obarati,
A iskrenost daviti.

Al to pozdrav nij iskreni:
On sve ima blagosti;
On — on krěpi sam mileni
Sojuz, prave věrnosti.

DĚVA ILIRKINJA.

Ja sam majke starodavne
Kćercica jedina,
Ilirie koju slavne
Rodi domovina.

Blago lice, oko plavo,
Svilni vlas na glavi,
A ilirsko serdce pravo,
Koje mnogi slavi;

Stas ovisni, čelo vedro,
Žurni korakaji,
Ruke radne, tělo jedro,
Moji su značaji.

Ja od majke moje, — silu
Mersko, zrim na sverze
Sve, na svoju koje milu
Domovinu merze.

Nek bi ju — ja moć svakoju
Izbirat imala,
Dobru b' samo rěč za moju
Iliriu dala.

Sve proklinjam, ili bili
Kod knjige il pluga,
Koj' bi samo pomislili:
„O, da nam je druga!" —

Moje samo, roda moga —
Serdašce nevino,
Vri i kipi kod sladkoga
Glaska: „*Domovino!*"

I narodnog onog blaga,
O prigodah pirskih,
Kada čujem: „*To je, draga,*
Pravi sin ilirski!" —

SLAVULJ U GRADU.

Sit već něki sladkoglasni slavulj
Svog življenja šumskoga postane.
Danju, noćju, jutrom i večerom,
Njegova je samo misal bila:
Kako bi se već pustoši šumske
Oslobodit' jedanputa mog'o.

„Što?" Ovako sam u sebi veli:
„Što?" — Šumu ću jošte ovu tužnu,
Danju, noćju, vičuć iz sveg gerla,
Počitovat' sladkom pěsmom mojom?
Koju Korist, koi plod imadem
Od napěva moga ugodnoga? —
Dopadat' se sovi, i režeću
Zvěrad šumsku razveselivati,

Neće l' reći praznu slamu mlatit?
A čobanka, ak ovd' odpočiva
Pod lipovim odebelim hladom,
Višje sluša, što joj dragi šapće,
Neg sve ptičje ugodne pěsmice."

Kad bi ovo jurve reko bio,
Pun čemera ovo još govori:
„S Bogom ostaj, pusto prostorište!
Tamne dole, jalove planine,
I kukinjoplodni germi, s Bogom!"
Svoj stan ovi ostavi prekrasni,
Pa radostno u grad tamo seli.
Preko verhah tananih jelicah,
Visnih gorah i ravanah cvětnih,
Preko slamnih samotnih krovovah,
Zrakom brodi, nit se stavit dade,
Dok u grad svoj nedolěti željni. —
Na najvišnjih u njemu palačjah
Od prozora do prozora skakće,
A najposlě uhvatit se pusti.

U kerletku dospě izrešenu,
I najlěpšu sobu u tom gradu,
Město šume za stan svoj dobije.

Sada mu se něžni kljun odriši,
Ravak zvani med, iz njega curi.
Na napěve njegove ugodne,
Mlado staro, veliko i malo
K njemu hiti jatomce bez duše. —
Slava mu se u kratko razširi
Dalje, neg glas sladki njegvog gerlca.
Tko je sada radostnii bio
Od ovoga slavnog gradskog pojca? —

Hranislavka mladjana děvojka,
Njegova je dvorka samo bila,
Koja mu je svakog dragog jutra
Hranu s pitjem ljubezno pružala.
Okrom nje nij nikoga drugoga
Terpit mogo kod kerletke svoje.

„O, kako sam ja srěćan u gradu!"
Danju, noćju, milo je popěvo:
„Bože dragi, daj, da dokgod živim,
Srěću ovu uživati mogu!"

Al u berzo srěća ova projde,
Kano kad blěsk hitri oblak para.
Jer kakogod čověku na světu
Slučaj samo jedan manje srěćni

Skoro šećer u čemer obratja,
Tako isto i ovom slavulju,
Medna rěka sladkoga napěva,
Posta morem soka pelinskoga.
Ono, što je dosada slavio:
Milovanje svoje Hranislavke,
Više mu se sada nedopada. —
Presta těla njeg'voga batrivost,
Umučaše sladačni napěvi;
Piski mu se sasvim razložiše.
Fićukanje ljudsko nij ga kadro
Kano dosad na pěvanje ganut.
Nazočnost mu ljudih u svom gradu
Već odurna i merska postade,
Jer ga robstvo smertno morit poče.
Sad su opet sve njegove želje:
Moć u šumu natrag odseliti,
Al nemoga nikud iz kerletke.

Žalost ova sve višje i višje
Bol njegovog serdca priuzima.
„O, vi željni dani!" sad govori:
„Kojeno sam něgda provodio
U šumici i gaju zelenom,
Gdě ste sada? Kuda ste se dali?
Zar ja moram kano rob umrěti?
Zar nemogu ko predje skak'tati

Okol gnjezda lěski na grančicah,
Gděno majka moja mila pěva,
A sestrice gdě joj odpěvaju?
Zar se zadnja iskra mog života,
Ovd' u gradu mora ugasiti?" —

Hranislavka njeg'va brižna dvorka
Mehku mu je postelj prostirala
U ručici svojoj běloněžnoj,
A ustnimi svojim' koralnimi
Duh životni u serdce duhala;
A badava trud i muka svaka,
Kad tak'voga perivoja nejma,
U kom bi se lěk njem' mog'o najti.
„Ostavi me!" rekne skupiv svoje
Još ostale životne krěpkosti:
„Ostavi me, kervna ubojico!"

Glavom kloni, a kreljuti tanki
Bez života krěpkog spustiše se;
Mlahavim se zirom zatvoriše
Oči. Tako ga nestade, umrě!

*   *
*

Tamnica će vazda biti
Ono, što je: *tamnica*,
Sve neka će tak světiti,
Ko na nebu svězdica.
Na onomu čemu damo
Danas mnogu mi cěnu
Sjutra samo pogledamo
Golo ime i sěnu. — — —

VEČERNA PĚSMA.

Cělu narav krije sada
Něki blagi sumračak;
Po zraku se od zapada
Gděki voza oblačak,
Prosvětljen od *večernice*,
Tog imena zvězdice.

Utljive tam zefir niše
Na livadi travice;
Talas sanski napěv diže,
Stromje pěva pěsmice,
Kim pomaže ptić obrani
Zibajuć se na grani.

U ljubavi svi stvorovi
Gibaju se i miču:
I u moru, gdě valovi
U valove utiču,
I u gaju, gdě se trava
S travom sklopno srodjava.

Zvězdo jasna, daj i meni,
Daj molim te, dobavi
Onaj krasni i mileni
Predmět moje ljubavi!
Pa na světu, dok sam stalan,
Ostanem ti zahvalan!!!

VEČERNICI.

Blědó tavno
Sja mi slavno
S tverdinah plavih
Tvoje lice,
Večernice,
Zvězdo ljubavi!

Tvoji traki
Mir mi svaki
Serdca davaše;
Al već sada
Ko dosada
Sivat prestaše.

Smert mi moga
Ljubljenoga
Milnika uze;
Teb se zato
Tužim, zlato,
Lěvajuć suze!

S E L C E.

(polag Matthissonu.)

Eno ga glej, — u bajnoj dolici,
Kako lěpo leži na vodici!
Okol njega polja se zelene,
I šikare, u kima medene
Popěvaju pěsme ptičji kori,
Da ori.

O sumračju, prě cernoga mraka,
Od kasnoga sunčanoga traka,
Koga hita od zapadne strane
Miloduhne kroz lipove grane,
Cervene se blagostno njegovi
Krovovi.

Ond' u nizkoj kući obitava
Svih rodjenih kćerih skupa slava:
Děva jedna duha predobroga,
I nevinog goja ilirskoga,
Na ku kada mislim, pijem dosti
Radostih.

Nju nedraži gradska halabuka,
Ne' uresi varoškoga puka;
Grad je njezin, perivoj zeleni,
Verstobojnim cvětjem izvezeni,
A kinč, věnčić od ljubicah plavih
Na glavi.

Zorom rano ide na lijicu,
Gdě ružica cvate na ružicu:
Kitu jednu bere odabranu,
Rědko bistrom rosom pokapanu,
Pa nevine pěva od zorice
Pěsmice.

Kad u more jarko sunce pade,
A sumračje blagu večer dade,
Kod potoka tad' dna mramornoga
Il pod lipom hlada debeloga,
Posluhnuje tužne ćuriceve
Napěve.

Svaki germ, celina, šikarica,
Cvětak mili, i bistra česmica,
Kod nježinog vunenoga stada,
Zorom danju, i kad večer vlada,
Donaša joj radost na pašniku
Veliku.

Sprovadjaj ih dakle, danke tvoje,
Krotka děvo! Serdce milo moje!
Sprovadjaj ih u punoj radosti
Bez svakoga bola i žalosti
Do tumnoga zvona, časa tvoga
Smertnoga!

SRĚČA.

Koi može ramenice blage
Obgerlivat češtje svoje drage,
I cělovat njejno lice bělo,
Onaj je na světu srěćan cělo.

On izprazne světne srěće běži,
I jedino za ljubovcom teži;
Blago, drago kamenje, cekine,
Cěni samo kano paučine.

Isti angjel, da b' to mogo vidit,
Moro bi mu srěću nenavidit,
Pa bi i sam ko i on med pravi
Željno siso iz mora ljubavi.

GLAS LJUBAVI.

Po zraku s' oblačak širi
        Izpod rujne tverdine,
Večernica milo ziri
        Na zemaljske nizine:
Gděno ćuric mali lati
        U srěd guste travice,
Milojasno popěvati
        Svoje tužne pěsmice.

„*Ljubav, ljubav na te čeka!*"
        Od větrića tihoga,
Ova mi se nosi jeka
        Glaska někog sladkoga.
S zvězdorodne l' plave zgrade, —
        Il pojca — u dubravi,
Medni mi se ov čut dade
        Glas iskrene ljubavi? — —

Što, što? — Tamo iz zelenih
    Listorodnih hodnicah
Vidim, kako uprav k meni
    Ide moja ljúbica? —
I njojzi se dakle čuti
    Pusti, da te proslavi? —
O, hvala Ti do sto putih!
    Sladki glase ljúbavi!!!

PRAVA LĚPOTA.

Jel' lěpota čelo, pruža
    Na komu se vlas rani?
Il je lice, na kom ruža
    Cvate medju ljiljanih?

Jeli, — kad směh obraz dubi?
    Oko l' vedre zenice?
Kao biser běli zubi?
    A k'o koral ustnice?

Jeli krasni stas na tělu?
    Ili imat ručice,
Gdě kroz kožu sněžnobělu
    Plave vire žilice? —

Ne, ne! — Nego gdě hrabrenost
U serdašcu prebiva;
Dobrotivost i iskrenost
Iz očiuh gdě siva.

Gdě je glasak, hod, gibanje
I rěčica bez mane,
Što sve, složno ko pěvanje,
Ta čověka i gane.

Gdě na čelu vedrom tamo
Svoj stan ima dobrota,
Ond' se rěći može samo:
„To je prava lěpota!"

SPOMĚNA.

Kad pomislim u samoći
Na te domu! o raju!
Radost sětjam, al i oči
U suzah mi plivaju.

Danju, noćju, o zelena,
Na te mislim, sěvnice!
I na tebe, pokrivena
Slamom, prosta kućice!

Na perivoj onaj blagi
I na prozor još višje;
Kog moj něgda ćako dragi
Rujnom lozom obviše;

Na jabuku z desne strane
    Pored kuće sadjenu,
Koja rodne svoje grane,
    Spuštja na nju malenu;

Na prekrasne z strane lěve
    Pometane šljivice,
Gdě sam něgda u bundeve,
    Vesel, hvat'o sinice;

Na jezero ono tiho,
    Nuz zelenu sěvnicu,
Gdě sam mnogu ulovio
    Kano dětčak, ribicu.

Još dětinska igra ona
    Verza mi se po duhu;
Ona jeka selskog zvona
    Još mi gluši u uhu;

Jošte i ovd' od radosti
    Onu gledam ogradu,
Gdě sam něgda u mladosti
    Odpočiv'o u hladu;

Još mi doh'de livadice
    Na um one zelene,
Gdě sam brao ljubičice,
    I jagode medene.

Još mi teče ovd' u duhu
    Ista česma premila,
Koja mi je ustnu suhu,
    Nĕgda darno kvasila.

Kako — obstert je od granah
    Jablanovah zelenih,
Još i ovdě sa svih stranah
    Gledam turan cerkveni:

Na komu je u jabuci
    Čavka gnjezdo navila,
I u njeg, (kud dojt' nij ruci,)
    Plode svoje stavila.

U večer mi i u zoru,
    Na um lipa dolazi
Ona, ka se u cintoru
    Cerkvenomu nalazi:

Okol koje naokolo
    Dětčica se vějaju,
I pěsmice svoje ohlo
    Večernice pěvaju.

I u istoj tamnoj noći,
    Htěo ili nehtio,
Sve mi mora na san doći,
    Što sam něgda činio.

Sada sanjam, da svud brodim
    Po vodicah studenih,
Sada opet da prohodim
    Pored šumah zelenih;

Sad trest šljive beržebolje,
    Da u šljivik odidem;
Sad iz njega da u polje
    Jagodice bràt pridem;

Sada, da se s poznanimi
    Po navadi — rukujem,
I po sladkim' cělovimi,
    Da ih vrědno poštujem.

O! daj mi se, mili domu,
Daj u kipu viděti,
Pa nemarim po otomu
Makar mahom umrěti!

Jer kraj mojih želim tamo
Pradědovah ležati,
I u družtvu š njimi samo
Uskersnutje čekati. —

LADANSKA DĚVOJČICA.

Moj me mili Stojko ljubi,
Za m'nom dušu svoju gubi:
Tak me ljubi, ko što pravi
Običaju ljubit Slavi.

On veliki vert imade,
Njive, čorde i ograde,
I u novcu jošte tomu,
Něšto malo, gotovomu.

Orat znade, žet, kopati,
Kosit, gradit i rězati;
Dělat raške čunke, žlice,
I prekrasno plest korpice.

On je sámo predobroga
Sin jedini ćake svogà,
Tom mlad, hitar i ugledan,
Svakom poslu věšt i vrědan.

On o zvězdi večernici
Sa mnom sědi na ulici,
Pa mi, kada pěsme slaže,
Pun veselja prest pomaže.

On se samo za me brini,
On je, on je moj jedinì!
Sad mi za grud ružu metje,
Sad s' po gaju sa m'nom šetje.

A nedělja dojde kada,
U kolo me vodi tada,
Sa m'nom samo pleška, pěva,
Da se svaka čudi děva.

Neće dugo još terpiti
A suprug će on moj biti:
Sěgurno o svetoj Kati,
Misnik će me š njim věnčati.

NOČOBDIA.

Noćju kada sve miruje
U postelji mehkanoj,
Kad se slavić pěvat čuje
Na grančici tananoj:
Suličicom mojom, cělo,
Radostno, prolazim selo,
Pa vičem.

Tat, nek je berz ko zečići,
U ruke mi past mora,
I od men' sprovodjen ići —
Do varoškog zatvora;
Odkud s' opet u noć vratim,
I po njoj se tam' am' klatim,
Pa vičem.

Kad se momci gdě sakupe
Na ugalih skrovitih,
I s' svojim' se zaokupe
Ljubovcami šaliti:
Tad lagano štogod mogu
K njimi moju žurim nogu,
Pa vičem.

Kad děvojke pri světlosti
Šiju sebi rubine,
Pun veselja i radosti
Pogledam ih iz tmine;
I kad sam ih jur vidio,
I njihov glas dost ćutio,
Tad vičem.

A kad pětla zornog traka
Koku čujem buditi,
I na turnu cerkvenjaka
Pozdravljenje zvoniti:
Tad se kući mojoj dajem
Već na konak, pa prestajem
Vikati.

Ć U R I C U.

Pěvaj, pěvaj, mili moj ćuricu!
Pěvaj tvoju sladačnu pěsmicu!
Kad ti pěvaš, ćuricu ljubljeni,
Tada sasvim bolje biva meni,
Jer mi mahom bol i tuga moga
Uminuje serdca žalostnoga.

Napěv poljski tvoj, mi sladje ori,
Neg kad pěvat počnu ptičji kori;
Jer me vazda on jedini, bolje
Uči, dobre kod màlog bit volje,
I radostno ono uživati,
Štono mi je Bog činio dati.

Hodi k men' u moju kolěbicu
Samotnu, moj ljubljeni ćuricu!
Eto skoro nastaje već zima,
Hrane za me, i za te dost ima:
Služba će ti samo bit, pěvati,
I iz serdca moga jad těrati. —

NESTALNOST.

Zar ovd' nejma postojnosti?
    Nejma dugog vrĕmena?
Prave nejma zar radosti?
    Nejma jedrog sĕmena?
Zar se danas već radostna
    Svlačit mora bĕlina,
Sjutra tužna i žalostna
    Oblačiti cernina? —

Ah! — tako je. Svĕtna slava
    Već je sverhu dobila,
I njezina radost prava,
    U grob tamni dospila.
I men' svakog listka — sada
    Topolovog gibanje
Pokazuje, da opada
    Svako moje ufanje.

Za kratki čas terpi samo,
Što se oku predstavlja;
Sa svim, štogod ovd' gledamo,
Proměnljivost upravlja.
Niti može pramalětje,
Niti vazda bit zima;
Prě strom mora těrat cvětje,
Plod ako će da ima.

Sad sunčani trak ponosni,
Od iztoka izajde,
S večernicom blědokosni
Sada měsec sjat najde.
Sada danak, sad noć biva,
Sad se munje hitaju,
Sada zemlju daždj poliva,
Sad nebesa sivaju. —

Sada rujna ruža vehne,
Ljiljan s' u cvět hodiva;
Livade se sad zelene,
A sad ih sněg pokriva.
Jutrom rose, ku poliše —
Ljubičica, pup tira,
A od dnevne plahe kiše,
Već večerom umira.

Tak i s nami biva isto:
    Sad nam radost nagadja;
A sad nas na njejno misto
    Jadna žalost pohadja.
Ovdĕ majka željom željah,
    Gerli sinka živoga;
Ond' priatelj priatelja
    Oplakuje mertvoga.

Uzterpljenje! — Vĕruj Bogu! —
    Pa i tvoje nevolje
Ukratko se jurve mogu
    Pretvoriti u bolje;
Jer je sve na svĕtu, (prosti! —
    Budi kasno il rano,
Oštrom zubu nestalnosti
    Neobhodno podano.

N O Ć J U.

(polag Körnera.)

„Lahku noć želim!"
Utrudjenim svim velim.
Počivaj ti, koi ora
Dok nesine rujna zora
S licem svojim veselim;
Lahku noć želim!

U mir pojdite!
Oči trudne sklopite.
Već večerno naokolo
Prestalo je pleškat kolo;
Pa vam daje noć svite:
U mir pojdite!

Sladko spavajte!
Paradiz vaš sanjajte.
I pri sladkoj sanki, blagu,
Neprěstance, vašu dragu
Pred očima imajte,
Sladko spavajte!

Lahku noć želim!
Dokle s licem veselim
Nova rujna zora, nove
Nedonese vam poslove.
Spite! jošte vam velim:
„Lahku noć želim!"

ILIRSKI SIN

svojemu rodu i domovini.

Ako za te, mili rode!
Serdce moje nemari,
Nek zrak, vatra, zemlja, vode,
Budu moji hahari.

Dotle će me prama cěni
Tvojoj ljubav grijati,
Doklegod se duh u meni
Neprestane gibati;

Još, kad padem u grob isti,
Věruj, moć ćeš viditi,
Jak će njezin plamen čisti
Sverhu njega plamtiti.

MIROURA.

Ura tuče već, milena,
Sladkoga pokoja,
Za kom, željóm, utrudjena
Teži duša moja.

O sladosti! koje hipom,
Od svuda dobivam,
Mirišavom kad pod lipom
U hladu počivam.

Dost me stade dnevno dělo, —
Al i dobra ima;
Jer za pos'o zorni, tělo
Novu snagu prima.

I žestina još je bila
Danas, da su moja
Neprestance ledja lila,
Potoke od znoja.

Kadkad mislim, jer bi lag'o,
Valujem serdčano:
Zašto i men' nije blago,
Kao mnogim dano? —

Al na sveto mislim slovo:
„Da Bog tako dade;"
I po tomu jostě ovo,
Na pamet mi pade:

„Da komadić hlěba svoga
Onaj sladko jide,
Koi poslě sveršenoga
Posla, u mir ide."

I tako sve na ovomu
Bělom světu biva;
Sad se radi, a po tomu
Sad se odpočiva:

Po pokoju na poslove,
    Po njim' u mir slavni,
Poslě njeg na trude nove,
    A tad' — u grob tavni.

Na ovděšnji pokoj, samo
    Puni hitrog žura,
Nastaje u věku tamo,
    Věčnja miroura. —

I to dobro, nikad bolje,
    Bog je naredio,
Jer je ljudske sve nevolje
    Davno uvidio.

On na pomoć, ovd', čověku,
    Kratkim mirom staje;
Po smerti mu, ond', u věku,
    Věčnji pokoj daje. —

Sad slobodno, nek me zove
    Smert, svět ostaviti,
Za te ću joj još darove
    Lěpo zahvaliti;

Jer znam, da u grobnoj tmini
Ugodnie ležim,
Nego svakoj na celini [25])
Za kojom ovd' těžim. —

Kada dělo dnevno projde,
Tad' smo svi jednaki
Ond' — kud platju primat dojde
Bez razlike svaki;

Ond' — gdě věčnja zora sviti,
Gdě, koj se za živa
S dobrim' dělih jur nakiti,
Věčnji mir dobiva.

ČOVĚK.

Porodjem i dojen —
Na zemlji od žene;
U hramu odgojen,
Gdě krěpost nevehne:
Čuje, motri, vidi,
Ište i dobiva,
Hodi, leži, sidi,
Il se okrěpljiva;
Misli, čita, dvoji,
Uči, spava, bdije,
Terči, ide, stoji,
Ili boj gdě bije;
Moli, děla, radi,
Lěk donosi duši,
Kuće nove gradi,
Kad stare poruši;

Ženi se, udaje,
Pěva, da sve ori,
Plače, tuži, kaje,
Il se s brigom bori
Dokgod mu mladosti
Neobumre slava,
I već od starosti
Nepoběli glava:
Što sve odkudkamo,
Jedva od godinah,
Tèrpit može samo,
Deset desetinah;
I pokraj tog svega
Jedino ovo je,
Na grobu, viš njega,
Čitati: „*Bio je!*"

IZPOVĚD.

O, lěpa si, naravi!
Cvětje se hodiva,
Strom lištje dobiva,
Sunce milo siva,
Zefir produhiva;
U doli travica,
I na livadicah
Već počina rasti,
Stada idu pasti:
O, lěpa si, naravi!

O, lěpa si, naravi!
Preplodne rosice,
Vide se kapljice
Na travi zelenoj
I ruži rumenoj;

Ondě šušti lištje
I miriši cvitje;
Ovd' slavka bez mira
Napěvno prebira:
O, lěpa si, naravi!

O, lěpa si, naravi!
Svuda na okolo,
Radost cvate ohlo:
Radost na gorici,
Radost u dolici.
Sve, štogod se ziba,
Što se miče giba,
Štogod živi gleda,
Javno izpověda:
Da si lěpa, naravi!!!

MOJEMU PRIATELJU,
„Rodoljubu Zdenčaninu”

Ti znaš, ti, moj priatelju vrědni!
Pup, cvět, miris, plod i okus medni!
Doli vući s nebeske visine,
Koja te rad ima, na nizine;
  Ti na trage stupljaš nove,
  Pa ti zrěle blagoslove
Dobrovoljne naravi matere,
Prě vrěmena, ruka nězna bere.

Za utljive već tvoje mladosti,
Pokazo si rodu tvom zadosti,
Da uměnost, umnost, tvoje slave,
Nadić mogu srebrobojne glave.

Tvoj um i duh osobiti,
Koi veće svuda sviti,
Još će našu starodavnost znati
Iz tamnoga groba na vid dati.

Što je drugom sréća uzkratila,
Tim je tebe plodno narešila,
I kad on svoj stališ oplakiva,
Tvoj se pred svim světom uzvisiva.
Svaki te Slav rad imade,
I koi te nepoznade;
Jer za pero koigod se maša,
Slave vrědne truda svog donaša.

Oružje je tvoje, pomnja javna,
A zašćita Bog i krěpost slavna:
Što daleko većju cěnu prima,
Neg sve blago, kojegod svět ima.
Po teb' će tva domovina
Bit poznana kod tudjinah,
I tvoje će ovd' na zemlji ime
Ko Mudrinje [26]) živět po sve vrime.

U ostalom, Rodoljube dragi!
Nemanjkalo ti nikad na snagi!
Nikada se u tvoje radosti
Neměšali dnevi od žalosti!

To ti, serdce moje želim,
Kad ti jošte ovo velim:
Ko i dosad, kad legnem spavati,
Od tębe ću jedino sanjati!!!

PĚSAN JUNAČKA.

Hajd u bitvu! Kaži světu cilom,
Da odbijat znadeš silu silom;
Koj bo sada u zapećku sědi,
Kukavica živěti nevrědi.

Obodri se, domovina plače,
Jer u njojzi tudjine harače;
Pokaži im, děte Davorovo, [27]
Čemu nosiš mač, prah i olovo.

Upotrěbi sile svoje, lave,
Na bojišću traži věnac slave,
Gdě su dusi Marka velikoga,
I junaka Zrina Sigetskoga.

Hajd u bitvu, hajda na bojišće!
Brani roj svoj kuću i ognjišće,
Osto, propo, jedna ti je slava,
Samo da je domovina zdrava.

I tako će kasni još potomak
Dětci kazat, da si bio momak,
Ime tvoje u zvězde kovati,
Tebe svojim spasiteljem zvati.

P Ě S A N.

Duhu mom' ta radost sine,
Kad se darov spoměne,
S Kojimi ti, Gospodine!
Nadaruješ mene.

Ne, da bi mi ono doba
Samo, milost tva vrila,
Doka me je još utroba
Materinska krila;

Ne i kad sam se rodio
Na putu me svud tvoja
Milost, bdio ili spio,
Susrěta bez broja.

*

U tělu se serdce divi,
Puno tvojih milostih,
Niti ti zna, Dobrostivi!
Zahvaliti dosti.

JUTRO.

Jutro se diže,
Tamnost prolazi,
Zlatno na nebu
Sunce izlazi.

Zrak blědi pune
Budne ptičice,
Cvětjem odišu
Bajne dolice.

Na travki vitkoj
Trepti rosica,
Zvučeć med leti
Brati pčelica.

Pastiri svoje
Stado těraju,
Za njim u frulu
Milo sviraju.

Težačko družtvo
U polje ide
Radne ga děve
Pěvajuć slide.

Sve je, što žive
Jutrom veselo;
I moje sětja
Veselje tělo.

UMIRAJUĆI LJUBOVNIK SVOJOJ LJUBOVCI.

Sverhu zvězdah, ljubo moja draga!
Angjeoska gděno četa blaga,
„*Halleluja*" na poštenje svomu
Gospodinu pěva velikomu;
Ondě opet — gdě mrak nikad nije,
  Neg jar svedilj klije,
    Vidět ćemo se!

Medjtimtoga tekli dnevi tvoga
Ovd' života krotkog, nevinoga:
U veselju, zdravju i radosti,
Do visoke tja tamo starosti. —
Mudrost božja to je zaključila,
Da polazim, — moja mila!
Sad s Bogom! S Bogom!

Ja u one već idem palače,
Nebesa se viš kih neoblače:
Tamo idem, gdě ću moći viti
Zaručnički věnac stanoviti,
S koim ću te, kad će te k men' zvati
Bog, radostno dočekati,
I okruniti.

BOŽIDAR DRAGOILI.

Nipodništo nesměm ti kazati,
Pervim tiskom što tvoje ručice,
Serdce moje ćuti, vračarice!
Tužbe moje dotle će vikati,
Serdce moje jadno uzdisati,
Oči potok od suzah lěvati —
Tebi samo — dok me u grobove
Tamne glas iz neba nepozove.

Zar mi vidět nij na čelu bilo,
Da sam za te stan ljubavi bio
U mom serdcu veće otvorio?
Dragoilo, blago moje milo!
Zar ti nij mog lica rumenilo,
Oli tužno oko navěstilo,
Da bez tebe ovdě duša moja
Neimade nikakvog pokoja?

Zašto nije more me proždriti
  Učinilo mahom po ručice
  Tvoje pervom tisku, devojčice? —
Sada moram po sterminah iti,
I jaruge duboke motriti,
Gdě me traži zdvojenje gerliti
  Dragoilo! da izbaviš tvoga,
  Truda bi te zar stalo mnogoga?

LĚPA ZEMLJA.

Kad radostno gleda oko moje,
Kak je sve na zemlji lèpo, što je,
Kako u svom svaki stvor hodilu —
Na njezinom milom leži krilu;

Kak se brini vazda za svakoje
Materinski jur, sinove svoje,
Iz svoje joj kako blagajnice,
Svakom hranu pružaju ručice;

Da je istog onoga udesa,
Kog su tamo i plava nebesa,
Da uredno u mladostnoj snagi
Plodi njejni izviraju blagi;

Tada moram onoga dičiti
Gospodina, hvalit i slaviti,
Koi ju je tak lěpo stvorio,
I ko isto nebo narešio:

Onog, — koi travke mile rasti,
I na njimi stadu daje pasti,
Od kog svaki blagoslov dohodi,
U kom svaka bilja rodno plodi.

Zato na toj zemlji, dušo moja,
Gdě imadeš veselje brez broja,
Veseli se sve bolje i bolje
Do njegove božanstvene volje! —

SLIKI MOJE LJUBOVCE.

Kad' mi slabo klone tilo,
I uzmoram već umriti,
Tada sliko! ću te milo,
Oběručki zagerliti;

Teb', koja ćeš ko světlosti
Zorne mene obkoliti,
I plodno kroz suhe kosti,
Nebo davat mirišiti.

Teb' će teb' će sasvim cělu,
Doli u dnu tamnog groba,
Na serdašca mog pepelu,
Uskersnutja najti doba!

BOŽIDAR DRAGOILI.

Zar me više Dragoilo verla!
    Nepoznade oko tvoje milo?
    Zar je sunce moje potamnilo?
Radost moja veće obumerla?
    Zar su se dni moji mili
    U noć cernu pretvorili?! —
    Aj, ljubljena! zar si rada,
    Da u raku živ padem,
    I da serdcem punim jada
        Oko tvoje poznadem
Samo kano tužne noćne tmine,
Nepogode, cerne oblačine?
Oko — koje mi je nĕgda sjalo,
I ko jarko sunce ugrivalo?

Koje su to, kaži mi, pogrěške,
   Za koje ja ko zloděj na světu,
   U mladosti moje pervom cvětu,
Terpit moram takve muke težke?! —
   Vaj, dulje me već nekini,
   Neg mi zadnju ljubav čini!
   Dàj, nemoj me dulje kleti,
      Neg to moje dilo,
   Lěpo prosim, već doněti
      Čini na vidilo;
Da uzna tvoj Božidar kukavni
Prie nego u grob legne tavni,
U čem te je tako uvrědio,
Da je tvoju zavist zaslužio? —

Čega radi moram ja kaviti?
   Ko Božici tebi sam služio;
   Serdce moje navadan sam bio
Kao tamjan teb' samoj paliti.
   Ti si samo moja bila
   Něgdě prie radost mila;
   Ali sada? (!) il me tvoga
      Oka strěla pogadja,
   Ili me kaštiga stroga
      Iz nebesah pohadja? —
Nebo, na me blěske hita,
I svu serdžbu sverhu mene sipa,

Jerbo sam se za života moga
Deržo skoro kano istog Boga.

Nesmuti se po tom, Dragoilo!
Što je sada nehotomce ovo
Iznenada malosramno slovo
Jur iz ustah mojih izletilo;
Ljubav me je ljubav, mila!
S puta zajti učinila.
Ti nemožes ni misliti;
A kamo li uznati,
Kakvi smertno — jědoviti
Serdce moje bol pati.
Miloserdja i milosti jedan,
Budi grěšnik najvećji, je vrědan,
Jer čověkom nij moguće biti,
A ni u čem nikad pofaliti.

Jesi li se rad božicom zvati,
Kojom te ovd' tvoja krěpost pravi;
A ti moraš u toj častnoj slavi
Miloserdje sverh sveg milovati. —
Odluke se tvoje mani;
Pa me mučit već prestani.
Nemoj na me nevoljnoga
Prekim okom gledati,
Nitis mojom tugom, stroga,
Dulje šale zbijati!

Pàko može samo strahoviti
Nemilostiv i okrutan biti,
Ali nebo, kom' si ti podobna,
Neće serdca tverda niti zlobna.

SPOMĚNA.

Od angjelskog sladkoga napěva,
Po vozduhu jeka se razlěva,
Kada me je moja mila
Perviputa poljubila.

Hitrie je večer dohitio,
Ugodnie cvětak mirišio;
Jasnie su svud slavice
Popěvale ljubovnice. 28)

Srěćni času! — I sad noći duge
Prolaze mi bez bola i tuge
Kada tužno serdce moje
Od krasote sanja tvoje. —

O K O.

Neizčika oko ne,
Dok rěč svoja izrekne;
Jerbo znade, što će kricat,
Prě neg s' ustne počnu micat,
I upazi od svakud,
Što kazati želi grud.

Ono berzo sve prezri,
Što u němom serdcu vri,
Ono nosi na vidilo,
Što obsterlo je tamnilo;
I još višje na vid dat
Može, neg će rěč kazat.

Presrěćan je, koi zna,
Što govore serdca dna.

Nek je slovo izgubljéno,
Srědstvo je već iznajdeno,
Kako može dojt na vid,
Što pred svim' već brani stid.

PUTOVANJE.

Aj nesrěćnog i tužnoga mene!
Od žalosti serdce moje vehne;
Jer pred vrati veće časi stoje,
Gdě ostavit moram zlato moje.
U daleke zemlje moram iti,
Iti vaj! — i gorke suze liti! —
Kako ću moć pute nahadjati?
Kako li bez serdca putovati?

Věndar — će mi Ljubnik [29]) dobar biti,
I na město serdašca služiti;
Njeg'va će me vatra poživiti,
I mlahavi korak moj žuriti;
Baklja će mi njeg'va světlost dati,
Da neću moć nigdě zabasati.
Taj sěgurno može dojt daleko,
Tko je takvog putovodju steko.

DRUŽTVENICA.

Sědnimo
  Berzo k ovom stolu
  Jělnome, u kolu!
Život vodit naš bez bure,
Neka danas lagve cure;
  Sědnimo!

Jědimo,
  Da nam naša usta
  Neostanu pusta;
Želudac tašt mora biti,
Kad zub nejma ništa mliti;
  Jědimo!

Točimo,
Dok vinca nestane,
I zora nesvane:
Nek se hrabro danas pije,
Jer svaki dan sajam nije:
Točimo!

Pjucajmo,
I praznimo naše
Verhom pune čaše!
Nij l' već bilo putih višje,
Da potomci sve izpiše?
Pjucajmo!

Pěvajmo
Kupno radostnice
U slogu pěsmice:
Vrěme tak upotrěbiti,
Neće nitko zabraniti;
Pěvajmo!

Pleškajmo,
Tomu nas je milo
Nebo sve stvorilo:
Isti angjel pleška poji
Da sve noguh plesak stoji;
Pleškajmo!

Djipajmo,
Dok nam zdravje godi,
A gorica plodi:
Nije nami djipat draga
Zabadava dana snaga;
Djipajmo!

Smij'mo se
Na to su cervene
Ustnice stvorene:
Lěpše j' vidět tko se smije,
Neg onog, tko suze, lije;
Smij'mo se!

Šal'mo se
Nuz perkos slěpima
Družtvomeržcem svima:
Nek po nosu čeperkaju,
Šaliti se kad neznaju;
Šal'mo se!

Jědimo,
Točimo, pjucajmo,
Pěvajmo, pleškajmo;
Vrěme stoji već pred vrati,
Kad će ti to sve prestati;
Jědimo!

RAZGOVOR PASTIRSKI.[30])

Radomir, Miroslav, i Dragutin.

Temeljʹ razgovora,

Radomir putujući sa stadom svojim iz Srěma u Slavoniu, susrětne Miroslava i Dragutina, s kojimi je něgda na Fruškoj — gori ovce pasao idjuće od Sibinja u Srěm. Pozove ih, da š njim idu u jedan slavonski prede̊l, koi se sa svim pravilom raj zemaljski imenovati može. Pověda im kako ga je lěpo Pan uzorio, — kako se vile noćju na bližnje planine sakupljaju, — kako onde budoćnost predkazivaju i napěvno pěvaju.

Radomir.

Evo ovdě, bratjo, ima paše
Dosta dobre za ovčice naše;
Od potrěbe nij nam dalje ići,
Jer će i noć eto skoro stići. —

Ovd' noćimo, pa těrajmo tada
Kad s' dan rodi, daljе naša stada.

Miroslav.

Pravo veliš, brate poljúbljeni.

Dragutin.

Baš sasvim je to pravo i meni.
I tud ima, jest, paše debele,
Al što hasni, kad je — pusto vele,
Koja hasna, kad kod svega toga
Města za nas nije razkošnoga?
Okol nas su svud planine gole,
Bez ugodne duhve cvětne, dole;
Nit je čuti potoka gdě lěva,
Niti sladkog slavuljskog napěva.
Neg, moj brate, Radomire dragi,
Zar si kukav tak na umnoj snagi?
Tam u Srěmu, dok si s nami bio,
Ja se sětjam, da si govorio,
Da za preděl znadeš uzoriti,
Kom se i raj mora ukloniti.
Odvedi nas, sladki druže tamo,
Da naravi blago uživamo!

Radomir.

Vodit ću vas rujnoběłom zorom,
Cvětnim dolom i listatom gorom,
Kada naša stada pomuzimo,
I na mlaki tamo napojimo.

Miroslav.

Nemoj, brate, zato skerbljiv biti,
Ja ću već sve u red postaviti
I dosad nam ja berz u svem bio,
I dosad sam sám ovce muzio
Ja vas od tog iznimljem brěmena,
Tako mi mog poštenog imena!

Dragutin.

A ti idi, brini se za stada,
A Radomir naš, neka nam sada
Ručak pravi, da se pokrěpimo
Predje, nego odvud odidjemo
Medjutim ću ja se pobriniti
Razloženi pisak moj složiti,
Da od njeg, kad smo na putu ore
Merkle dole, i visoke gore.

Radomir.

Ej, pojdimo dakle, bratjo draga
Do rečenog ove zemlje blaga;
Pojdimo sad do preděla moga,
Od koga ću povědat vam mnoga!
„Krasno ga je Pan bog uzorio,
Lěpo Šumar [31]) šumom nakitio,
Divnu pašu Palka [32]) mu je dala,
Cvětka [33]) cvětjem dražesno šarala.
To sam město ja i Živko našo,
I u njemu veće ovce paso.

*

Na pol toga krasnoga pašnika
Lipa jedna imade velika,
Pod koju se, kad stane paliti
Sunce, stado može ukloniti.
Šuma gusta, debela dubrava,
Potok, česma, u njoj voda zdrava,
Ograda, dol, gora odabrana,
Obimlje ga milo od svih stranah.
Ovd' u germku pěsmu slaže slavka,
Ondě čavće na klisuri čavka,
Sad s' na lěski kos čuje čokćati,
Sad u zraku sěva cverljukati.
Kad u grob svoj žarko sunce pade,
I noć tamna plavo nebo dade,
Tad na gore vile dojti znaju,
Gdě medj sobom věćat običaju,
Budućnosti točno odavati,
I napěvno, što mogu — pěvati.
Rečmi, bratjo, nemogu izreći
Koja radost ond' se može steći." —
Dragutine, vadi karabljicu,
Jednu lěpu sviraj nam pěsmicu,
S Miroslavom ja ću nastojati
Sladkosložno uz nju popěvati.

Život ti je pastirski
U predělih ilirskih,

Raj zemaljski drugi;
On bit neda pastiru
U nutranjem nemiru,
Nit u serdca tugi.

Krotkom stadu na paši,
Otčinski su jur naši
Bozi ugodili;
A nami su raj pravi
U materi naravi
Ljubno pripravili.

Ovd' hodimo radostno
Po — cvětićih ponosno
Narešenoj — travi;
Utrudjeni pak, tamo
Pod debel se hlad damo
Lipah mirišavih.

Ovd' nam potok žubori,
Od napěva ond' ori
Slavuljskog gorica;
A onamo na město
Stana, služi nam često
Razkošna dolica.

Nek jasnoga iz grada
Svoga dojde knez sada
Ma koi ovamo,
Da je ovo ovd' polje
Širno, mora rěč, bolje,
Neg grad njegov tamo.

Miroslav.

Jel' taj preděl još daleko, druže,
Baš věruj mi, nemogu ić duže!
Evo skoro sunašce će zajti,
Deblje ćemo težko, paše najti.
Ovd' noćimo, ovd' izsnimo sanak
Pa preda se zorom běli danak.

Dragutin.

Pravo veliš, mili Miroslave!
I ovd' ima dosta guste trave.
I ja sam se veće umorio,
I rado bi tudě prenoćio.

Radomir.

Što? Vi ste se veće umorili?
Jer bi ste se, molim, sramotili?
Jošte malo, pa eto ti moga
Izmedj drugih, prěděla slavnoga.
Eno mu se veé vide gorice,
I na njimi tanane jelice.

Pervazom su gorice zelene
Rujnožutim krasno hoděvene,
A verhovi tananih jelicah
Dobili su već cervena lica.
Glej! kako se viš njih da nestaju
Ptičja jata u zraku motaju,
Svaka sebi u šupljini, svoga
Stana brižno tražeći noćnoga.
Čujte, kako u germku bez mira
Miloljubno slavuljak prebira! —
Evo, bratjo, sad preděla moga,
Od kog sam vam pověđao mnoga!

Miroslav.

Dvadeseta već teče godina,
Odkako me moja domovina
Izmedj drugih, kojeno imade,
Svojim starim pastirom poznade,
Al Pana mi! jer bi lagat htio,
U predělu takvom nijsam bio,

Dragutin.

Već godinah dosti i ja brojim,
Odkakono runja stada gojim;
U mnogimi predělih sam bio,
Al takvoga još nijsam vidio.
Gledaj samo, druže Miroslave,
Kak su cvětjem narešene trave,

Kak napěvno ondě potok lěva,
Kako tamo slavuljak popěva.
Glej! kak stoje germki ko zidina,
Pogledati da ih je milina.
Glej! kak jelve u onomu gaju,
Do nebesah skoro dopiraju.

R a d o m i r.

Istom sjutra, kada danak bude,
Vidit ćete, što sve ima tudě.

M i r o s l a v.

Radomire, onamo na lěsi,
Kud smo došli, torba moja věsi;
Skoči berzo, donesi ju simo,
Da se gladni malo okrěpimo.
A ti idi mili Dragutine,
Pa naberi malo suhotine,
Medjtimtoga ja ću nastojati
Iz kremena vatru izkresati.

D r a g u t i n.

Evo druže, dragi Miroslave,
Tovar jedan suhotine prave!
Mislim, da će dosti ovo biti,
Sve da b' cělu noć nam bilo bditi.

R a d o m i r.

Umalo ti ja druže, nezajdoh,
Jedva tvoju željnu torbu najdoh.

Ali tomu nemoj se čuditi,
Lahko mogu i ja ovd' zaiti. —

M i r o s l a v.

Sědnite sad ovdě, bratjo mila,
Pa blagujmo, što je udělila
Darežljiva, pravilom nazvana,
Desna ruka, našeg boga Pana.

D r a g u t i n.

To će mi se baš dobro prohtiti.

R a d o m i r.

Ni ja o tom nemogu dvojiti.

M i r o s l a v.

Evo veće našeg dobrog Pana
Nahrani nas do sitosti hrana.
Sad na gustu zelenu travicu
Prostirajmo našu kabanicu,
Pa legnimo da zore spavati,
Al dajmo si i štogod sanjati.

D r a g u t i n.

Nemoj jošte tako, pobratime,
Neg prě štujmo našeg Pana ime!
Karabljicom van, nek glas dá medni,
Tog je vrědan on medj drugim' vrědnih.

R a d o m i r.

To sam i ja isto htěo reći,
I onako rano b' bilo leći.

Miroslav.

Nebranim; tom' i ja ću pristati. —

Dragutin.

Dosta! — Sada pojdimo spavati.

Radomir.

Sada sladkost uživajmo sanka
Na travici, do bčloga danka.

TUMAČENJE I RAZLAGANJE
nahodećih se u ovoj Knjízi někojih znamenitie zapletenih rěčih.

1.) *Lira:* kod starih Ilirah i Gerkah, něka verst *citare*, spodobna *harfi*; uz koju su pěvali.

2.) S ovom je pěsmom preuzvišeni g. vlastelin *Marko Čolić*, generalata slavonsko — srěmskoga vladajući general f. m. l. kad bi god 1835 u jesen, svoga rodjenja město posetio, od děvnoga privlačkog kola, svetačno pozdravljen bio.

3.) Stabsoffizier.

4.) Idjuć protiv Turkom na *Izačić*, 2 Serpnja 1836.

5.) Jasmin, ili gelzemin, cvět osobitoga mirisa.

6.) *Děva*, Venus božica.

7.) *Terens*, kralj tratski, imavši za supruga svoju *Prognu* kćer kralja atenskoga, koja, kad bi mu sina imenom „*Itis*" porodila, moljaše svog supruga, da bi iz Atene svoju sestru *Filomelu* doveo, koju je već željna viděti. Što, kad bi Tereo činio, na putu joj věnac děvičanski omaći, koja stvar, da otajna ostane, odrěže joj jezik.

8.) *Castalins* vrělo pod brĕgom Parnasom, Muzam posvetjeno, odkud se zovu kastalinske. —

9.) *Amphion:* sin Perunov i Antiopin, najstarji gerčki gudbonumĕtnik (Musikkünstler) Pĕsnici vele, da je on Tebanski varoš prebirajuć na svojoj liri, sagradio, i da je mogao napĕvom svojim zvĕrke, stromove, vode, i iste klisure ganuti.

10.) *Plinius* Lib. I. epist. 9.

11.) *Harpocrates:* bog šutkavice kod Egiptianacah, sin Isisa i Pzirisa Njegova prilika, koja perst na ustah imade, nahodi se na ulazku mnogih egipatskih cerkvih.

12.) *Sokrates.* Veliki gerčki mudroznanac, i lasno svoga vrĕmena najmudrii Isti *Apollo* pitan: „kakvi je čovĕk Sokrat" ? Odgovori: „krĕpostan i najmudrii", po čemu mnoge nepriatelje steče. Od nĕkoga *Anita* bogataša, *Melisa* pĕsnika i *Likona* Zbornika (Redner) obtužen biše, kano da bi bogove pogerdjivao, pogibelan nauk sĕjao i mladež kvario. Česa radi, a osobito jer slobodno i vatreno u sudu govoraše, bacen bi u tamnicu zatim na smert odsudjen, morajući sičan piti.

13.) Od ovega velikog čovĕka piše Seneka de Vita beata cap. 27. kad veli: „Socratem intrando carcerem purgavisse, omnique honestiorem curia reddidisse". — Onda in Consolat. ad Helviam matrem cap. 13. „Socrates eodem illo vultu, quo aliquando solus triginta tyrannos in ordinem redegerat, carcerem intravit, ignominiam ipsi loco detracturus. Neque enim poterat carcer videri, in quo Socrates erat."

14.) **Seneca Tragicus:**

Servai placidos obscura quies,
Praebet somnos casa securos.

Et Auctor Octaviae:

Bene paupertas
Humili tecto contenta latet.
Quatiunt altas saepe procellae,
Aut evertit fortuna domos.

15.) **Seneca in Thyeste:**

Stet, quicunque volet, potens
Aule culmine lubrico;
Me dulcis saturet quies.
Obscuro positus loco
Leni perfruar otio.
Nullis nota Quiritibus
Aetas per tacitum fluat.

16.) **Horatius Lib. I. ep. 14. v. 37. sq.**

Non isthic obliquo oculo mea commoda quisquam
Limat, non odio obscuro, morsuque venenat.

17.) **Ovako govori g. Lohenstein od něke osobe u svom: „*Arminiu*":**

„Ich halte es für eine Eigenschaft der Weisen, mit sich selbst zu reden wissen. Denn mit andern kann jeder aus dem Pöbel sich besprechen. Diese Philosophie machte Käiser Konrad haben, dessen Dankspruch war: „Rede wenig mit andern, viel mit dir selbst". —

Anthistenes rogatus, quidnam ex Philosophia lucratus esset? „*Mecum*, ait, *colloqui posse*. Laert. Lib. 6.

18.) Murmelthier.

19.) Ovaj *dvopěv* najprě u latinskom jeziku izajde kano u svom izvoru; — zatim bi u jezik ilirski preveden; — sad ga pako ja stranom popravljena na svět dajem.

20.) *Aeolus:* bog i kralj větrovah.

21.) *Sidro:* lengjer, Anker.

22.) *Cervene boje* u Slavonii visoko štimaju šokice a osobito u Brodskoj i Gradiškoj Krajni. Š njom reše svoje pregače, ili Kecelje koje same iz vune tkaju i svoje kape zvane: „počelice".

23.) *Nektar:* božanski napitak, Göttertrank, t. j. *dobro vino.*

24.) *Virgilius:* glasoviti rimski pěsnik, bio je u vekikoj milosti kod Augusta cara rimskoga, i u velikom priateljstvu, koje si je zaslužio po visokoj svojoj učenosti.

25.) Celina, Rasenbank.

26.) Mudrinja, t. j. Minerva: božica mudrosti, oštroumnosti, umětnostih, i boja. Pěsnici pověda u, da je ona iz mozka Perunovoga rodjena.

27.) *Davor*, ili *Tur* (Mars) bog rata.

28.) *Ljubovnice:* t. j. Pěsme od ljubavi.

29.) *Ljubnik:* Amor, bog ljubavi.

30.) Mojemu blagoděju (N***) iz Ternave god. 1827.

31.) *Satir:* bog šumski.

32.) *Pales:* božica pastirah.

33.) *Cvětka:* Flora božica cvětjah.

KAZALO

nahodećih se u dělcu ovomu vitiah.

Stran.